

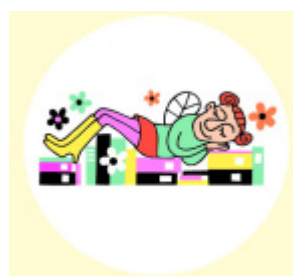
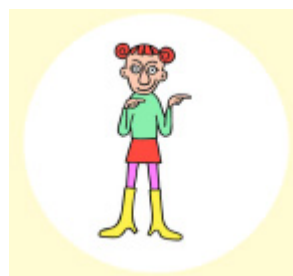

Barnens bibliotek

Utvürdering av projektet Barnens bibliotek

**Analyse af benyttelse, brugertilfredshed,
samarbejdsrelationer samt
betydning for fremme af læselyst**

Indholdsfortegnelse

Kommissorium for evaluering af Barnens Bibliotek	side 1
Hovedkonklusioner og anbefalinger	side 2
Opgaven og dens undersøgelsesmetoder	side 5
Benyttelsen af Barnens Bibliotek	side 7
Brugerundersøgelser	side 12
Interessentanalyse	side 25
Sitet Barnens Bibliotek	side 35
Andre læsestimulerende initiativer	side 36
Danske Netbiblioteker	side 39

Kommissorium for evaluering af Barnens Bibliotek

Baggrund

Barnens Bibliotek har til formål at fremme læselysten blandt børn og unge op til 14 års alderen. Desuden henvender den sig til lærere, børnebibliotekarer og andre, der arbejder med at stimulere børns læselyst. Sitet har eksisteret siden 1998 og er siden 2000 blevet støttet økonomisk af Kulturrådet i Sverige og andre såvel offentlige som private fonde.

Igennem årene har projektet etableret samarbejde med en lang række institutioner og andre projekter, der handler om at stimulere læselyst hos børn og unge. Barnens Bibliotek har siden 2003 taget sig af publicering af webudgaven af Barnboks-katalogen, der udgives af Statens Kulturråd. Denne opgave har været finansieret af projektmidler fra Statens Kulturråd. Et andet samarbejde er etableret med Bokjuryen, hvor der gennem Barnens Bibliotek er etableret mulighed for, at børn via nettet kan deltage i afstemning om årets mest populære børnebøger. Siden 2003 har der endvidere været et samarbejde med spørgetjenesten Fråga biblioteket, som i de første projektår var finansieret af Statens Kulturråd.

Med henblik på at vurdere projektets fremtidige og mere permanente organisatoriske og finansielle status, har Kulturrådet nu iværksat denne undersøgelse og evaluering af Barnens Bibliotek, der skal indgå som vurderingsgrundlag.

Evalueringen er udført af chefkonsulent Gitte Larsen, konsulent Esben Fjord og konsulent Camilla Riis Petersen fra Konsulentafdelingen på Danmarks Biblioteksskole og er gennemført i perioden maj – oktober 2007 med afleveringsfrist for rapporten den 12. oktober 2007.

Formålet med evalueringen var ud fra projektets målsætning at belyse:

- *hur väl Barnens Bibliotek fungerar i förhållande till barn, ungdomar och vuxna, som har ett uppdrag att väcka läslust (lärare och barnbibliotekarier)*
- *verksamhetens roll och betydelse i för olika läsframjande insatser som sker med offentlig finansiering*

Konsulenterne fik endvidere i opdrag at indsamle data, der kan:

- *avgöra om verksamheten har sådan betydelse att det finns skäl att den permanentas och om så är fallet;*

På baggrund af evalueringens resultater vil en nedsat styregruppe drøfte og tage beslutninger vedrørende to forhold til det 'syfte', der er beskrevet i evalueringsopdraget:

- *lämna förslag på organisatorisk placering för en permanent lösning av Barnens bibliotek;*
- *lämna förslag på finansiering av en permanent lösning av Barnens bibliotek.*

Med henblik på at give nogle kvalificerede bud på, hvad det koster at drive netbiblioteker, har vi som eksempler medtaget et afsnit i rapporten om den økonomiske side af driften af danske netbiblioteker. Det har ikke været muligt at finde eksempler på netbiblioteker i Norge og Finland, der i dækning og omfang er sammenlignelige med Barnens Bibliotek.

Hovedkonklusioner og anbefalinger

Generelle konklusioner

- Såvel børn, børne- og skolebibliotekarer og lærere udtrykker generelt stor tilfredshed med Barnens Bibliotek. Mange fremhæver, at tjenesten i meget høj grad lever op til dets formål med at fremme læselyst, og at indholdet er af høj kvalitet.
- Interessenter og samarbejdspartnere udtrykker tilfredshed med Barnens Biblioteks projektledelse og Katarina Dorbell som person. De fleste bemærker, at Katarinas engagement og flid er smittende.
- Analysen af logfilerne for Barnens Bibliotek viser tydeligt, at tjenesten er landsdækkende og bruges over hele Sverige. Barnens Bibliotek er med andre ord ikke en lokalforankret tjeneste, som kun bruges i Västra Götaland, men har gennemslagskraft i hele landet.
- Samarbejdet med Specialpædagogiske Institut om udvikling af præsentationer af boganmeldelser rettet mod hørehæmmede er unikt. Denne indsats for at inkludere hørehæmmede børn i en aktivitet som deltagelse afstemning til Bokjuryen er et læsefremmende initiativ, der bør fremhæves
- Sammenligningen med andre læselystinitiativer i Sverige påviser, at ingen af de andre tjenester på nettet er ligeså dækkende som Barnens Bibliotek, og vi konkluderer på denne baggrund, at Barnens Bibliotek må betragtes som den vigtigste tjeneste til fremme af læselyst på nettet i Sverige.
- Barnens Bibliotek kunne med fordel markedsføres stærkere. Denne undersøgelse kunne ud fra lærernes svage respons indikere, at sitet ikke spiller nogen væsentlig rolle som værktøj i skolernes arbejde med stimulering af læselyst. Hvis man ønsker, at Barnens Bibliotek skal spille en lige så stærk rolle i skolerne som den spiller i børne- og skolebiblioteker, bør der sættes på en målrettet kampagne overfor lærere.

Organisering og ressourcer

- Hvis man betragter Barnens Biblioteks økonomiske råderum og personalemæssige ressourceforbrug i forhold til en analyse af de danske netprojekter og sites som Dotbot og Spørg Olivia, står det klart, at Barnens Biblioteks ressourceforbrug er yderst beskedent i forhold til de danske tjenester, samt at måden at organisere arbejdet på er særdeles effektiv.
- I såvel brugerundersøgelsen henvendt til de voksne benyttere og i interviewene med interessenter udtrykkes bekymring for Barnens Biblioteks nuværende organisering og ressourcefordeling. Flere vurderer, at tjenesten er yderst sårbar, når det i princippet kun er projektlederen, der lægger arbejdsmæssige ressourcer i projektet. Sårbarheden kunne mindskes ved tilførsel af flere personaleressourcer. Det ville også give mulighed for at tjenesten kunne drives i fuldt omfang hele året - også i sommerferien.

- Hvis det fremover skal sikres, at der er ressourcer til nyudvikling af Barnens Bibliotek, både hvad teknisk fornyelse og nye interaktive tjenester, må opgaven tilføres flere ressourcer til drift og udvikling. Der er behov for flere medarbejdere og flere midler til løbende IT-udvikling.
- Som evt. alternativ organisering peger flere på, at Barnens Bibliotek kunne sammenlægges med nogle af de faste samarbejdspartnere som f.eks. Bokjuryn og Barnbøkskatalogen, der også finansieres af Statens Kulturråd. En sådan organisering ville kunne gøre de enkelte tjenester mindre sårbar.
- Ifølge Statens Kulturråd er det ikke realistisk, at Barnens Bibliotek i fremtiden vil kunne forankres i Statens Kulturråd. Derfor er det nødvendigt, at der findes en løsning, så Barnens Bibliotek forankres permanent i en anden organisation med tilknytning til biblioteksvæsenet. Dette kunne med fordel fortsat være Regionbibliotek Västra Götaland.

Om sitet Barnensbibliotek.se

- Interaktiviteten på sitet er begrænset set i forhold til besøgstallene. Dette kan tilskrives flere årsager, men den væsentligste er nok de begrænsede ressourcer, projektet har til rådighed til nyudvikling af interaktive tjenester.
- Tove Roed anfægter også dette faktum i sin analyse (bilag 6) og mener, at sitet med fordel kunne prioritere større inddragelse af børnenes mediekompetencer i tjenesten, da tjenesten således ville blive mere tidsvarende og i overensstemmelse med nutidens børn og unge.
- Det kan anbefales, at der afsættes ressourcer til en designmæssig fornyelse af sitet i nærmeste fremtid.

Børnenes vurdering

- Generelt set er børnene meget tilfredse med sitets struktur og indhold. Det er specielt bogtips, der anvendes, men også muligheden for at stille spørgsmål og stemme på bøger bruges flittigt. Mange børn udtrykker ønske om, at sitet tilbyder flere spil og konkurrencer, hvor man kan vinde præmier og deltage interaktivt.

De voksne brugeres vurdering af Barnens Bibliotek

- Også de voksne er generelt set tilfredse med sitet og mener, at det er en vigtig tjeneste i forhold til understøttelse af læselyst overfor børn og unge. Bibliotekarer og lærere bruger primært sitet til bogtips og andre faktuelle informationer, som f.eks. forfatterportrætter og i forbindelse med formidlingen til børnene.
- Mange efterlyser dog, at sitet får et mere tidssvarende og moderne design, og dette gør sig også gældende hos nogle af børnene og hos Tove Roed, der bl.a. skriver "I forhold til en lang række andre internettilbud til børn og unge, virker Barnens Bibliotek stillestående og farveløst."

- Nogle mener, at strukturen kan fremstå forvirrende og uigennemskuelig. Børnebibliotekar Maria Roijer, der blev interviewet i denne evaluering, anbefaler, at man adskiller børne- og voksendelen af Barnens Bibliotek i to forskellige sites. Tove Roed mener, at strukturen gør det svært at gennemskue hvilke sider, der henvender sig til hvilke aldersgrupper, og at det derfor kan være svært for brugerne at finde det, de ønsker. Hun foreslår, at man i stedet kunne opdele sitet ud fra interesser for dermed at gøre aldersproblemet mindre.

Opgaven og dens undersøgelsesmetoder

Tilrettelæggelse af undersøgelsen er sket i tæt samarbejde mellem styregruppen, projektleder Katarina Dorbell og konsulenterne. Der har i forløbet været afholdt 3 projektmøder i Göteborg. Et afsluttende projektmøde holdes den 15. oktober 2007 for at drøfte denne rapport.

Styregruppen består af:

- Anette Eliasson, regionbibliotekschef, Regionbibliotek Halland
- Lena Lundgren, konsulent, Regionsbibliotek Stockholm
- Lena Skoglund, förvaltningchef, Regionbibliotek Västra Götaland
- Mikael Iselow, projektleder, Myndigheten för skoleutveckling
- Katarina Dorbell, projektleder, Barnens Bibliotek

Analyse af besøgsstatistik og statistik over brugeraktivitet

Denne del af undersøgelsen er baseret på webstatistik for websitet Barnens Bibliotek. Der er opstillet en række sammenlignende tabeller, der kan vise noget om antallet af besøgende på sitet siden opstarten. Desuden er der lavet en statistik over brugeraktivitet på sitet, der dokumenterer brugernes benyttelse af de enkelte dele af de mange tjenester og tilbud på Barnens Bibliotek.

Spørgeskemaundersøgelser

Evalueringen af Barnens Bibliotek er gennemført ved hjælp af 2 elektroniske spørgeskemaundersøgelser. Den ene undersøgelse var rettet mod børn, en anden mod lærere og børne- og skolebibliotekarere. Efterfølgende er afholdt et par uddybende fokusgruppeinterviews, hvis formål var at afdække dels børns og dels bibliotekarers brug og vurdering af sitets nytteværdi, som var udtrykt således i opdraget:

- *hur väl Barnens Bibliotek fungerar i förhållande till barn, ungdomar och vuxna som har ett uppdrag att väcka läslust (lärare och barnbibliotekarier)*

Spørgeskemaundersøgelserne blev gennemført i perioden 20. august til 24. september 2007.

Forlagenes vurdering af Barnens Bibliotek

5 af Sveriges væsentligste børnebogsforlag er kontaktet pr. e-mail med en række spørgsmål om deres kendskab til Barnens Bibliotek, deres vurdering af sitet i forhold til andre steder, hvor børnebøger markedsføres samt om evt. villighed til at sponsere sitet økonomisk.

Interview med interessenter og samarbejdspartnere

Der er foretaget kvalitative interviews med forskellige interessenter i projektet med henblik på at afdække deres vurdering af Barnens Bibliotek i forhold til egne projekter, samarbejdsrelationer og evt. give nogle bud på samarbejde i fremtiden. Derudover er interviewpersonerne spurgt om deres indtryk af Barnens Bibliotek som læsefremmende værktøj. Alle interviewede fik tilsendt en samtaleramme på forhånd, og samtalerne tog mellem 1 og 2 timer.

Følgende samarbejdspartnere er interviewet:

- Malin Danielsson, UR, om Mellan raderna
- Göran Westholm, Specialpedagogiska Institut, om tegnsprogsfunktion
- Alma Taawo, Myndigheten för skolutveckling, om Länkskafferiet

- Linda Ericsson og Stina Björkelid, En Bok för alla, om Bokjuryn
- Tua Stenström, Kulturrådet, om Barnbokskatalogen
- Linda Johansson og Maria Unoson, Låncentralen i Malmö, om Fråga Biblioteket,
- Karin Zetterberg, Eskilstuna Stadsbibliotek, om Mallas Mall

Desuden har Cay Corneliuson fra Statens Kulturråd, der har bibliotekerne som arbejdsområde, talt med konsulenterne om projektets overordnede aspekter og mulige fremtidsperspektiver.

Sammenligning med andre læselystinitiativer i Sverige

Evalueringsopdraget var desuden at undersøge:

- *Verksamhetens roll och betydelse i för olika läsfrämjande insatser som sker med offentlig finansiering.*

Der er foretaget en sammenligning af andre netbaserede læselystinitiativer i Sverige med Barnens Bibliotek i forhold til formål og udbredelse. Sammenligningen bygger på analyser af et antal andre offentligt- og privatfinansierede læselystprojekter. Denne undersøgelse er afgrænset til kun at omfatte netbaserede læsestimulerende initiativer.

Danske Netbiblioteker - i et økonomisk perspektiv

I opdraget for evalueringen af Barnens Bibliotek ønskedes en beskrivelse af organisatoriske og finansielle modeller fra lignende projekter i Skandinavien. Vi har valgt at analysere danske netbiblioteker og har set nærmere på et par netbiblioteker, der i dækning og indhold er sammenlignelige med Barnens Bibliotek, nemlig DotBot og Spørg Olivia.

Afsnittet om den økonomiske side af driften af danske netbiblioteker bygger på en undersøgelse fra maj 2006 udført af konsulentfirmaet Pluss Leadership A/S i samarbejde med Biblioteksstyrelsen og rummer desuden en beskrivelse af den fremtidige strategi for organisation, drift og udvikling.

Benyttelsen af Barnens Bibliotek

Formålet med dette afsnit er at give en karakteristik af brugen af www.barnensbibliotek.se og analysere i hvilket omfang bliver sitet anvendt samt hvordan bliver det brugt?

Første del af dette afsnit beskæftiger sig med generel besøgsstatistik og giver et overblik over hvilken udvikling, der har været i antallet af besøgende på sitet, hvilke dele af sitet der har været besøgt hyppigst, og hvordan de besøgende fordeler sig på geografi. Anden del af afsnittet, som har en mere analyserende karakter, omhandler brugernes aktivitet på sitet og giver et overblik over, i hvor høj grad brugerne har bidraget til indholdet på sitet, som eksempelvis ved at skrive bogtips eller egne historier.

Generel besøgsstatistik

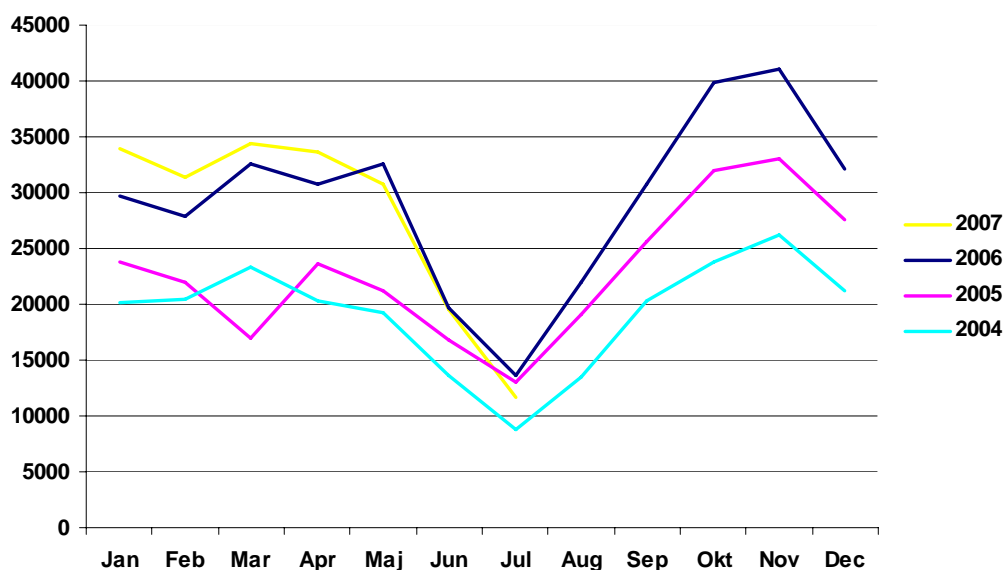
Statistikken er udarbejdet på baggrund af oplysninger fra webstatistikprogrammet Webstat¹, der siden 2003 har opgjort antal af sidevisninger og andre statistiske oplysninger på www.barnensbibliotek.se. I denne sammenhæng fokuseres på besøgstal, hvilket først har været tilgængeligt fra 2004 og frem. De nedenstående tal og grafer er derfor baseret på perioden januar 2004 til og med juli 2007.

I perioden januar 2004 til juli 2007 har der været i alt 1.053.418 besøgende på hjemmesiden. Heraf udgør 783.817 unikke besøgende og 269.601 tilbagevendende besøgende.

Fordeling af besøgende på måneder og år

Antallet af besøgende i løbet af perioden været stigende (se figur 1), med et månedligt gennemsnit på 24.498 besøgende. Sommermånederne juni, juli og august tegner sig generelt for de færreste besøgstal i perioden, mens der har været det højeste antal besøgende i efterårsmånederne september, oktober og november.

Figur 1: Antal besøgende fordelt på måneder og år

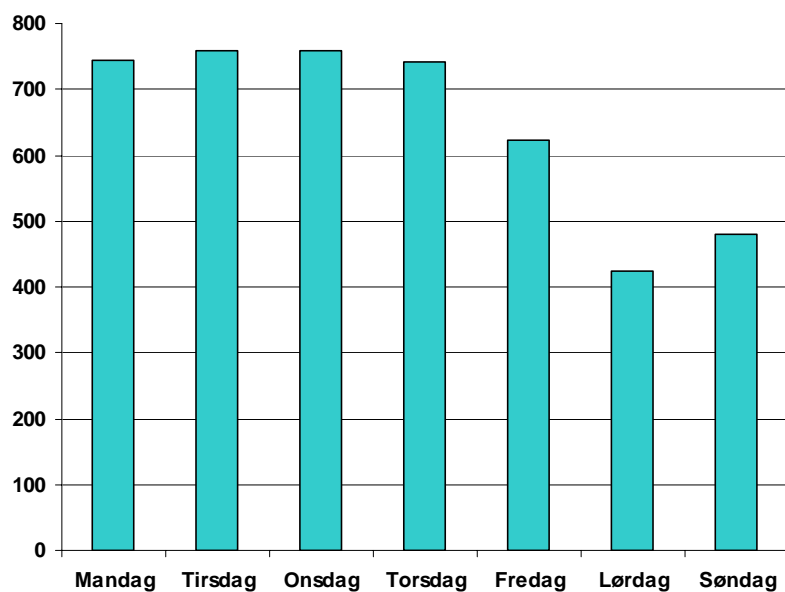

¹ www.webstat.com

Fordeling af besøgende på ugedage

Flest brugere besøger hjemmesiden i løbet af hverdagene, mens der er knapt så mange besøgende i weekenderne (se figur 2).

Figur 2: Fordeling af besøgende på ugedage

Fordeling af besøgende på geografi

I bilag 2 'Kort over Län' er det angivet hvor mange besøgende, der har været fra hvert län i hele perioden. Stockholms län og Västre Götaland län tegner sig for det største antal med henholdsvis 173.290 og 136.620 besøgende, men generelt set fordeler antallet af besøgende på hjemmesiden sig jævnt ud over hele Sverige. For et reelt billede må man dog også tage de enkelte läns indbyggertal i betragtning. I tabel 1 er de enkelte läns indbyggertal holdt op mod antallet af besøg i perioden og angivet i indekstal. Indekstallet er beregnet som det gennemsnitlige besøgstal for hele Sverige som indeks 100.

Tabel 1: Besøgstal fra hvert enkelt län set i forhold til indbyggertal

Län	Antal besøg	Indbyggertal ²	Indeks
Uppsala län	31.144	319.925	117,9
Västerbottens län	24.962	257.581	117,4
Kalmar län	21.578	233.776	111,8
Stockholms Län	173.290	1.918.104	109,4
Västra Götalands län	136.620	1.538.284	107,6
Dalarnas län	24.331	275.711	106,9
Örebro län	23.836	275.030	105,0
Blekinge län	12.683	151.436	101,4
Västmanlands län	20.729	248.489	101,0
Kronobergs län	14.563	179.635	98,2
Östergötlands län	33.765	417.966	97,9
Skåne län	94.519	1.184.500	96,7
Gävleborgs län	20.588	275.653	90,5
Jönköpings län	24.155	331.539	88,3
Västernorrlands län	17.476	243.978	86,8
Norbottens län	17.402	251.886	83,7
Södermanlands län	16.531	263.099	76,1
Hallands län	17.699	288.859	74,2
Jämtlands län	7778	127.020	74,2
Gotlands län	3262	57.297	69,0
Värmlands län	15.444	273.489	68,4

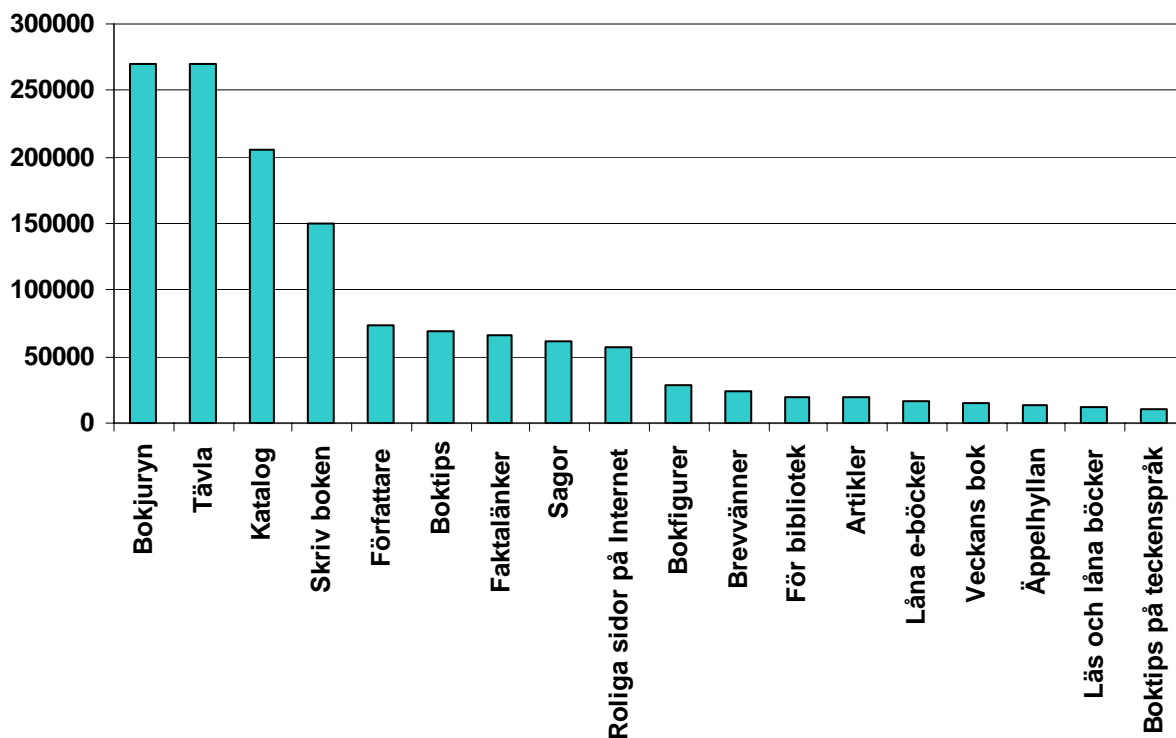
Af tabellen fremgår det, at Uppsala län og Västerbottens län har haft det største antal besøgende i forhold til indbyggertallet, med Västra Götalands län på en femteplads.

Fordeling af besøgende på undersider

I figur 3 er illustreret hvilke sider, der har haft flest besøgende på hjemmesiden i løbet af perioden. Ud fra denne kan man se, at 'Bokjury'n', 'Tävla' og 'Katalogen' har været mest besøgte, mens der har været færre besøgende på 'Läs och låna böcker', 'Äppelhyllan' samt 'Boktips på teckenspråk'.

² Indbyggertallene for de enkelte län er fundet via SCB, Statistiska Centralbyrån, http://www.scb.se/templates/tableOrChart_167883.asp, og er gældende fra 30. juni 2007.

Figur 3: Mest anvendte undersider i perioden

Brugerinteraktion i Barnens Bibliotek

En vigtig del af Barnens Bibliotek er at give brugerne mulighed for at interagere med sitet og bidrage med egne meninger, kommentarer og tekster. På Barnens Bibliotek kan man i 'Barns egne boktips' lave bogtips. I 'Skrivhörnat', er det muligt at skrive egne historier og tekster. Man kan skrive egne 'Brevvänsannonser' for at finde 'brevvänner'. Og endelig er der mulighed for at lave 'omdömningar' i Barnboks-katalogen. Dataene i det følgende er leveret af projektleder Katarina Dorbell fra Barnens Bibliotek.

Boktips

Der er totalt 3278 boktips i Barnens Bibliotek lavet af børn. Dette tal er fra 2003 og frem til i dag, og der er desværre ikke nogen tal fra tidligere, da bogtips fra denne periode er blevet smidt ud. Indenfor det sidste år (1. juni 2006 til 1. juni 2007), er der kommet 688 nye bogtips til, og disse tal svarer til, at der ca. har været 700 nye boktips pr. år siden 2003.

Skrivhörnet

I 'Skrivhörnet' kan man indsende egne tekster. Siden 1. september 2003 er der kommet 1492 tekster i 'Skrivhörnets' database. Ældre tekster er desværre også her blevet smidt ud.

I perioden 1. juni 2006 til 1. juni 2007 blev der tilføjet og godkendt 381 nye tekster. Disse tal svarer til, at der siden 1. september 2003 er blevet skrevet ca. 400 nye tekster om året i 'Skrivhörnet'.

Brevvänsannonser

Siden august 2004 har man på Barnens Bibliotek kunnet skrive 'Brevvänsannonser' for at annoncere efter pennevenner.

Siden 1. januar 2007 har der været 605 annoncer. Annoncerne er tilgængelige i 3 måneder og bliver så slettede. Siden starten i 2004 har der været 3569 'brevvänsannonser', hvilket svarer til ca. 1.200 annoncer om året.

Omdømme i Barnbokskatalogen

I Barnbokskatalogen kan brugerne skrive kommentarer (omdømme) til beskrevne bøger. Siden september 2003 er der kommet 2327 kommentarer og i det seneste år (1. juni 2006 til 1. juni 2007) er tallet 682 kommentarer. Dette giver i gennemsnit 620 kommentarer om året i 'Barnbokskatalogen'.

Vurdering

Det er svært at vurdere, om ovenstående tal er udtryk for en stor deltagelse eller ej, og om kvaliteten af deltagelsen er god eller det modsatte. En sådan vurdering ville kræve en mere tilbunds gående analyse af specielt denne funktion af Barnens Bibliotek, hvilket ikke er denne evalueringens formål.

Overordnet kan man konkludere at de mange interaktionsmuligheder generelt er en af sitets styrker. Der er mange tendenser og indikationer, der peger på, at specielt den yngre generation, der fra barnsben har været vant til at kommunikere via PC'er m.v., gerne vil deltage og være med til at forme de omgivelser, de færdes i, når de er online.

Man må heller ikke undervurdere det ressourceforbrug, der kræves for at kvalitetssikre sådanne brugerinput. Med ca. 700 nye bogtips, 400 nye tekster i 'Skrivhörnat', 1200 nye 'brevvänsannonser' og ca. 620 nye kommentarer i barnbokskatalogen årligt, udover alle de spørgsmål og chats der er, er det ikke uvæsentlige ressourcer, der skal til.

Brugerundersøgelser

I evalueringen af Barnens Bibliotek er der udført to elektroniske spørgeskemaundersøgelser med det formål at afdække dels den primære målgruppes – børn og unge - og dels andre interessenters brug og vurdering af sitets nytteværdi.

Undersøgelse af børn og unge

Den ene spørgeskemaundersøgelse har Barnens Biblioteks primære målgruppe - børn og unge - som sit fokus. Målet for undersøgelsen er først og fremmest at afdække børnenes tilfredshed med Barnens Bibliotek. Er der ting, der kan forbedres? Og hvilken værdi tillægger børnene sitet? Dernæst er målet for undersøgelsen også at undersøge brugen af sitet. I hvor høj grad bliver sitet anvendt? Er der dele af sitet, der anvendes mere hyppigt end andre? I hvilken sammenhæng anvender børnene sitet? Spørgeskemaet indeholder 15 spørgsmål med mulighed for at skrive uddybende kommentarer.

Undersøgelse af lærere, bibliotekarer og andre interessenter

Den anden spørgeskemaundersøgelse henvender sig til de lærere, bibliotekarer og andre interessenter, der anvender Barnens Bibliotek. Det overordnede mål med denne undersøgelse er at afgøre, i hvor høj grad Barnens Bibliotek bliver anvendt i det daglige arbejde og hvordan man anvender sitet til dette formål. Er man overordnet tilfreds med Barnens Bibliotek? Hvilke ressourcer anvender man primært? Gør Barnens Bibliotek en forskel for disse brugere? Spørgeskemaet er opdelt i forskellige sektioner, og spørgsmålene varierer alt efter, om man er børnebibliotekar, lærer, skolebibliotekar eller andet.

En fuld udskrift af begge spørgeskemaer, samt alle resultater, kan ses i bilag 3 og 4.

Metode til dataindsamling og praktisk gennemførelse

Spørgeskemaundersøgelserne er udarbejdet ved hjælp af systemet Kalus, som giver mulighed for at udarbejde, udsende og efterbehandle elektroniske spørgeskemaer. Spørgeskemaerne er primært rettet mod brugere, der anvender Barnens Bibliotek regelmæssigt, og fokuserer således ikke på ikke-brugere. De respondenter der har svaret, at de aldrig anvender Barnens Bibliotek, er derfor ikke medregnet i undersøgelsesresultater.

Barnens Bibliotek udsender jævnligt nyhedsbreve til de brugere, der har tilmeldt sig denne service, og har e-mailadresser på ca. 150 børn og unge og ca. 800 andre interessenter som lærere, skolebibliotekarer og børnebibliotekarer. Det blev i samråd med styregruppen besluttet, at den bedste metode til udsendelse af spørgeskemaerne var ved hjælp to nyhedsbreve, rettet mod henholdsvis voksne og børn, hvori der var angivet et link til undersøgelsen.

Fordelen ved at henvende sig til de brugere, der har tilmeldt sig nyhedsbrevet er, at de i et vist omfang kender til og har anvendt Barnens Bibliotek og derfor formodentlig har mulighed for at give gode, kvalificerede svar på spørgsmålene.

Man skal dog ved denne metode være opmærksom på, at man ikke fuldt ud kender fordelingen af personer i abonnementsgrupperne - som eksempelvis hvordan fordelingen er på køn, alder eller erhverv - på samme måde, som hvis man havde foretaget en kontrolleret udvælgelse af respondenter.

Link til spørgeskemaerne blev udsendt d. 21. august 2007 med sidste frist for besvarelse d. 24. september 2007. I perioden kom der i alt 86 besvarelser i undersøgelsen af børn og unge og 459 besvarelser i undersøgelsen af lærere, bibliotekarer og andre interessenter.

Fokusgruppeinterview

I forbindelse med spørgeskemaundersøgelsen for henholdsvis børn og bibliotekarer, er der blevet udført to fokusgruppeinterviews med det formål at kvalificere undersøgelsens resultater yderligere.

De to interviews var med henholdsvis to piger – Sarah og Karin (begge 13 år, 7. klasse), der er flittige brugere af Barnens Bibliotek og børnebibliotekar Maria Roijer fra Husie bibliotek i Malmö.

Brugerundersøgelse - børn og unge

I det følgende gennemgås resultaterne fra undersøgelsen af børn og unge med udgangspunkt i udvalgte spørgsmål. En fuld udskrift af undersøgelsens resultater kan ses i bilag 3.

Demografi

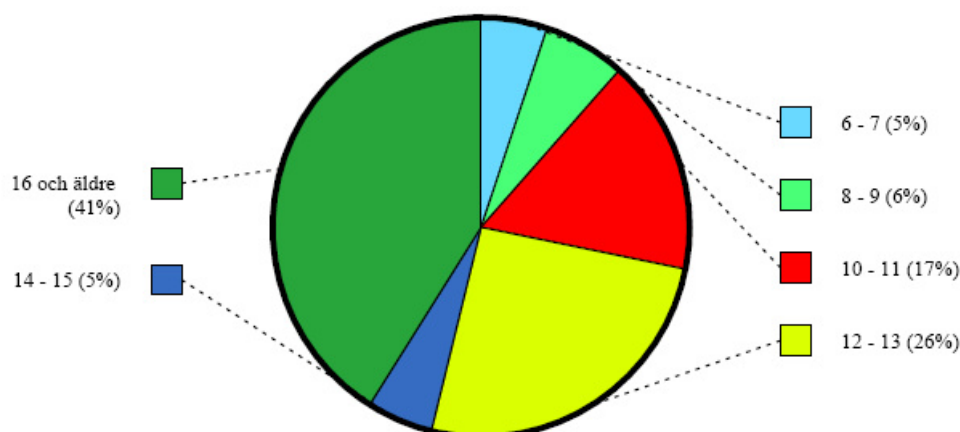
Køn

86 respondenter har besvaret dette spørgsmål. Respondenterne fordeler sig med 69 piger (80 %) og 17 drenge (20 %). Der er derved en overrepræsentation af piger i forhold til drenge i undersøgelsen.

Det understøttes af Maria Roijer fra fokusgruppeinterviewet, der også mener, at det mest er piger, der bruger siden. De er nysgerrige og har et bredere fokus. Drengene derimod er mere målrettede i deres brug og går mere direkte efter det, der interesserer dem, som i øjeblikket er fantasy m.v.

Alder

78 respondenter har besvaret dette spørgsmål. 32 respondenter (41 %) har angivet, at de befinder sig i aldersgruppen 16 år og ældre. Denne aldersgruppe udgør den største blandt dem, der har besvaret spørgeskemaet. Der er færrest respondenter i aldersgrupperne 6 – 7 år (4 respondenter, 5 %) og 14 – 15 år (4 respondenter, 5 %)

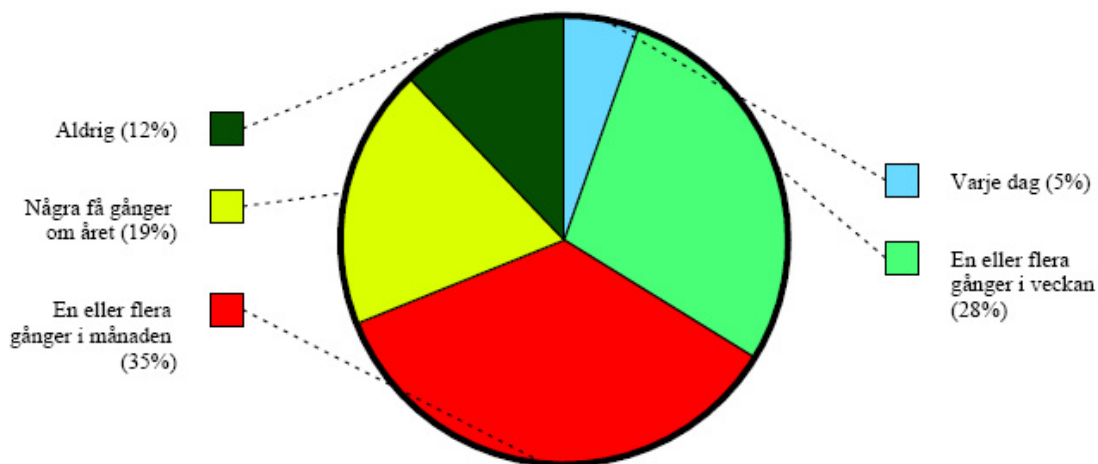

Benyttelse

Hvor ofte bruger du Barnens Bibliotek?

74 respondenter har besvaret dette spørgsmål. Heraf har 26 respondenter (35 %) angivet, at de besøger Barnens Bibliotek en eller flere gange om måneden, mens 21 (28 %) respondenter har svaret, at de besøger sitet en eller flere gange om ugen. Bemærk at de af respondenterne, der har svaret 'Aldrig' automatisk er blevet ledt ud af undersøgelsen.

Børnene fra fokusgruppeinterviewet er inde på sitet mindst 1 gang om ugen, ofte op til 1 time ad gangen.

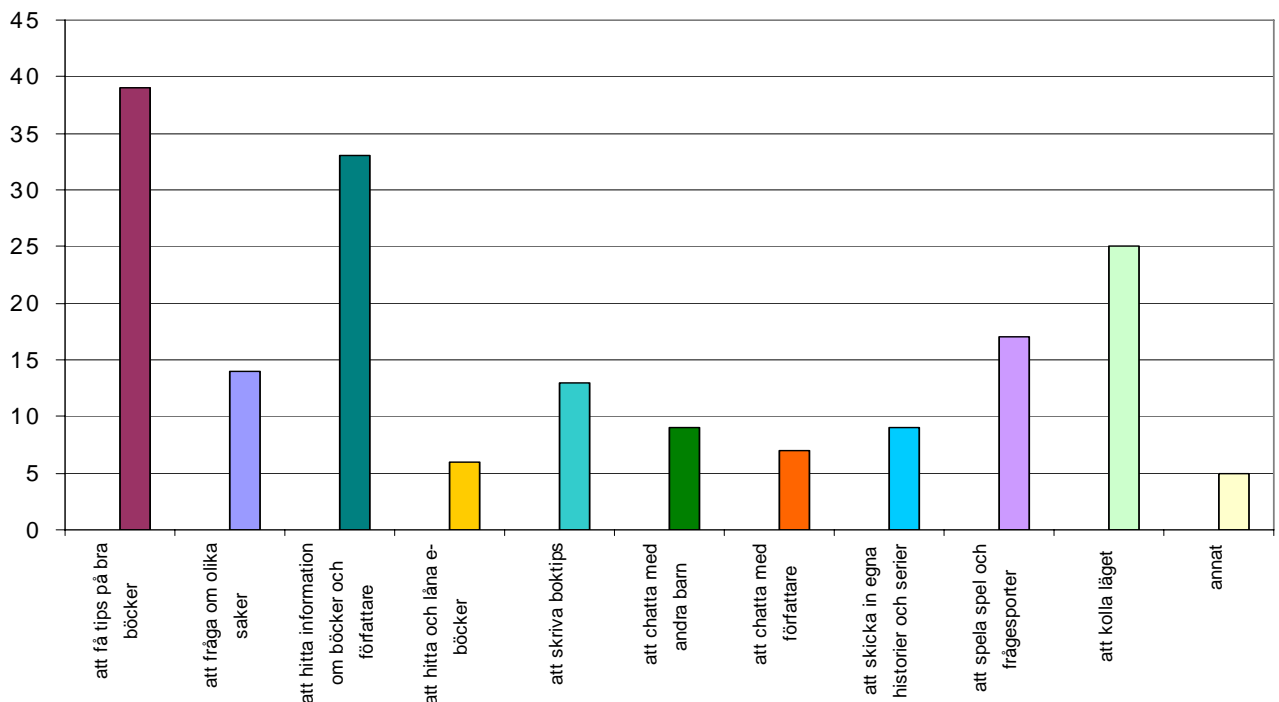

Hvornår anvender du oftast Barnens Bibliotek?

61 respondenter har besvaret dette spørgsmål. Her svarer størstedelen af respondenterne, at de anvender Barnens Bibliotek i deres fritid (47 respondenter, 77 %), mens 14 (23 %) har angivet, at de anvender sitet i skolen. Denne tendens gør sig også gældende for pigerne fra fokusgrupeinterviewet.

Hvad anvender du Barnens Bibliotek til?

På dette spørgsmål er der kommet 177 besvarelser. Bemærk at det har været muligt at sætte flere krydser. Heraf anvender de fleste Barnens Bibliotek til 'att få tips på bra böcker' (39 besvarelser, 22 %), 'att hitta information om böcker och författare' (33 besvarelser, 19 %) og 'att kolla läget' (25 besvarelser, 14 %).

Dette brugsmønster stemmer fint overens med de meldinger, som børnene fra fokusgruppe interviewet fremkommer med. De er begge flittige læsere, og går derfor mest efter bogtips og informationer om bøger. Karin benytter også pennevens funktionen og skriver bl.a. med børn fra Finland, og også konkurrencerne bliver flittigt brugt.

Tilfredshed

Jeg finder god information på www.barnensbibliotek.se

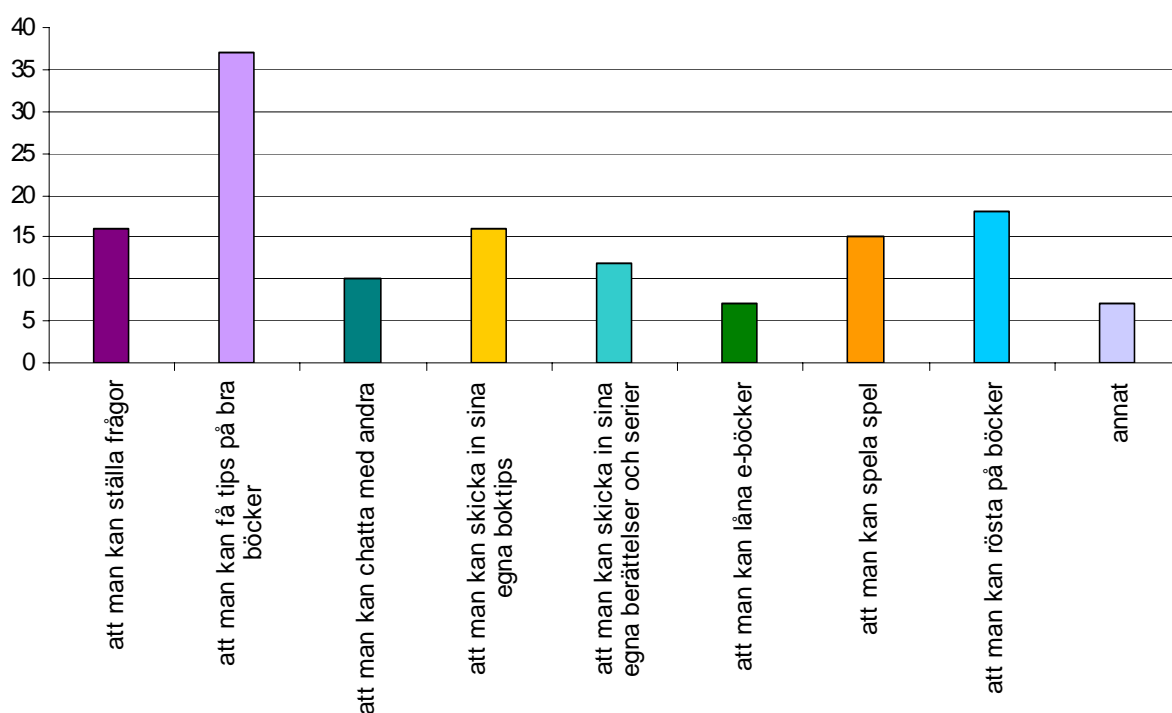
53 har besvaret dette spørgsmål. Hele 43 (81 %) respondenter har tilkendegivet, at de er enige i dette udsagn, mens blot 1 (2 %) respondent har svaret 'nej' og 9 'ved ikke' (17 %). En respondent udtrykker følgende: *"Jag tycker jättemycket om böcker så jag gillar at läsa boktips [...] Tack så mycket om denna sida!"*

Jeg synes, det er sjovt at være på www.barnensbibliotek.se

52 har besvaret dette spørgsmål og der er stor enighed i udsagnet. 46 respondenter (88 %) har svaret, at de synes, det er sjovt at være på Barnens Bibliotek, 2 respondenter (4 %) har svaret nej til dette spørgsmål, og 4 respondenter (8 %) har angivet, at de ikke ved det. En af respondenterne har i kommentarfeltet udtrykt, at *"det är jättekul"* at være på Barnens Bibliotek.

Hvad synes du, er de tre bedste ting ved www.barnensbibliotek.se?

Der er kommet 138 besvarelser i alt på dette spørgsmål. Bemærk det har været muligt at sætte flere krydser. I dette spørgsmål skulle respondenterne angive, hvilke tre muligheder, de synes, var de bedste ved Barnens Bibliotek. De muligheder, som har fået flest afkrydsninger, er 'att man kan få tips på bra böcker' (37 besvarelser), 'att man kan rösta på böcker' (18 besvarelser) og 'att man kan ställa frågor' og 'att man kan skicka in sina egna boktips' (begge 16 besvarelser).

Ud fra ovenstående besvarelser kan man konkludere, at der er en generel tilfredshed med Barnens Bibliotek og sitets services, og dette understøttes også af de svar, som kom frem under fokusgruppeinterviewet.

Er der noget som kunne blive bedre på www.barnensbibliotek.se?

På dette spørgsmål, som skulle besvares vha. tekst, er der kommet en række gode råd og forslag. Mange respondenter udtrykker et ønske om flere spil og konkurrencer:

"Att det skal vara en tävling tex. varje vecka eller månad"

"MER TÄVLINGAR EX. EN GÅNG I VECKAN"

I fokusgruppeinterviewet ønskede børnene også flere spil og konkurrencer.

Derudover udtrykker en respondent, at man bør holde alle medlemmerne mere informerede om hvad der foregår på sitet, da man ellers kan føle sig holdt lidt udenfor. En anden respondent foreslår at:

"Man skulle kunna klicka på en knapp, som visade adresser m.m. till olika bokförlag, där man kan skicka in sina egna berättelser/böcker, och att dom läser det, och kanske (!) trycker och säljer böckerna!"

Opsummering

I undersøgelsen er der en overrepræsentation af piger i forhold til drenge, og flest respondenter har angivet at de er 16 år eller derover. Da fordelingen på køn, alder med videre i respondentgruppen som tidligere beskrevet ikke er kendt, er det svært at sige noget konkret om, hvor vidt denne fordeling i undersøgelsen stemmer overens med virkeligheden: at der er flere piger end drenge, der benytter Barnens Bibliotek, og at det primært er aldersgruppen 16 år eller derover, der benytter sitet.

Børnene benytter primært Barnens Bibliotek i fritiden, og de fleste benytter sitet en eller flere gange om måneden. Børnene angiver, at de hovedsageligt anvender Barnens Bibliotek til at finde gode bogtips, til at finde information om bøger og forfattere samt til tidsfordriv.

Børnene synes overordnet set godt om Barnens Bibliotek. De synes, at det er sjovt eller *jättekul* at være på Barnens Bibliotek, og at de finder god information på sitet. Børnene vurderer, at de bedste ting ved Barnens Bibliotek er, at man få tips til hvilke bøger, man skal læse, at man kan stemme på bøger, at man kan stille spørgsmål og at man kan lave sine egne bogtips.

Børnene mener dog stadig, at der er plads til forbedringer. De kunne godt tænke sig, at der var flere spil og konkurrencer, gerne en gang om ugen.

Brugerundersøgelse – bibliotekarer, lærere og andre interessenter

I det følgende gennemgås resultaterne fra undersøgelsen af bibliotekarer og lærere med udgangspunkt i udvalgte spørgsmål. Spørgeskemaet er inddelt således, at man besvarer forskellige spørgsmål alt efter, hvilken stilling man besidder. Nogle af spørgsmålene har dog været fælles for alle stillingsgrupperne og resultaterne for disse er i det følgende blevet slået sammen. En fuld udskrift af undersøgelsens resultater – med de enkelte stillingsgruppers resultater - kan ses i bilag 4.

Demografi

Stilling

459 har besvaret dette spørgsmål. Heraf har størstedelen af respondenterne angivet, at de er børnebibliotekar (220, 48 %), mens der er færrest lærere, der har besvaret spørgeskemaet (28, 6 %).

Stilling	Antal	Procent
Lærer	28	6 %
Børnebibliotekar	220	48 %
Skolebibliotekar	99	22 %
Andet	112	24 %
Total	459	100 %

Om det lave antal besvarelser fra lærerne er et udtryk for, at kun få lærere anvender Barnens Bibliotek, eller at der kun er få lærere, der abonnerer på nyhedsbrevet, er svært at afgøre på dette grundlag. Der er dog noget der tyder på førstnævnte, idet der er blevet lavet en ekstra udsendelse af linket til spørgeskemaet via et nyhedsbrev, der henvender sig direkte til lærere. Lærerne har derved haft rig mulighed for at besvare spørgeskemaet.

Dette understøttes endvidere af Maria Roijer fra fokusgruppeinterviewet, der giver udtryk for, at det er meget svært at gøre lærerne interesseret i at bruge Barnens Bibliotek.

I spørgsmålet var der mulighed for at angive, at man var 'Andet', hvis man hverken var lærer, børnebibliotekar eller skolebibliotekar. Denne kategori var tiltænkt eksempelvis forældre og andre, som faldt uden for de angivne stillinger, men de fleste af dem, der har uddybet svarkategorien 'andet', har angivet, at de er både skole- og børnebibliotekar, eller blot at de er bibliotekar. Der har tilsyneladende manglet en eller flere svarmuligheder i forbindelse med spørgsmålet.

Benyttelse

Hvor ofte anvender du Barnens Bibliotek?

I alt 448 respondenter har besvaret dette spørgsmål.

	Ofte	Ibland	Aldrig	Antal	Procent
Lærer	5	7	15	27	6 %
Børnebibliotekar	55	152	11	218	48 %
Skolebibliotekar	27	53	13	93	21 %
Andet	17	79	14	110	25 %
Total	104	291	53	448	100 %

Iblandt de lærere, der har besvaret spørgsmålet, har over halvdelen angivet, at de aldrig bruger Barnens Bibliotek. Blot 5 lærere har angivet, at de anvender sitet 'Ofte' og 7 at de bruger sitet 'Af og til'. Igen tyder noget på, at lærere ikke anvender - eller kender til - Barnens Bibliotek.

Børnebibliotekarerne derimod anvender tilsyneladende sitet rimelig regelmæssigt. Heraf har 152 af dem svaret, at de anvender sitet 'Af og til'. Bemærk, at de af respondenterne der har svaret, at de aldrig benytter sitet, automatisk er blevet ledt ud af undersøgelsen.

Hvordan anvender du Barnens Bibliotek?

Bemærk at det har været muligt at sætte flere krydser. Svarkategorierne er målrettet de enkelte stillinger. Nedenfor gives en opsummering af, hvad de enkelte stillingsgrupper anvender sitet til:

Lærer	Antal
Jeg henter inspiration til undervisningen	7
Jeg bruger sitet til at stimulere børns egen læsning	6
Jeg viser sitet til børn og unge	3
Jeg anbefaler sitet til forældre	2
Andet	2
Total	20

Lærerne anvender hovedsageligt sitet til at hente inspiration til undervisningen og stimulere børns egen læsning. En enkelt lærer tilføjer, at vedkommende bruger sitet til at finde information om børnebiblioteksudvikling generelt og særsomt anvender 'För barnbibliotekarier'.

Børnebibliotekar	Antal
Jeg anvender den som inspiration til indkøb af medier	80
Jeg anvender den til at søge information om forfattere og lignende	140
Jeg anvender den i biblioteksundervisningen	37
Jeg anvender den i formidlingsarbejdet rettet mod børn og unge	129
Jeg viser sitet til børn og unge	105
Jeg anbefaler sitet til forældre	67
Andet	21
Total	579

Børnebibliotekarerne anvender primært Barnens Bibliotek til at *søge information om forfattere og lignende* og *i formidlingsarbejdet rettet mod børn og unge*. Derudover fremgår det af kommentarerne, at børnebibliotekarerne gør meget ud af at gøre andre - børn såvel som voksne, der arbejder med børn - opmærksomme på sitet.

Skolebibliotekar	Antal
Jeg anvender den som inspiration ved indkøb af bøger	42
Jeg anvender den til at søge information om forfattere og lignende	62
Jeg anvender den i forbindelse med biblioteksundervisning	20
Jeg viser sitet til børn og unge	55
Jeg anbefaler sitet til forældre	9
Andet	10
Total	198

Skolebibliotekarerne benytter hovedsageligt sitet til *at søge information om forfattere og lignende*, samt *viser børn og unge sitet*. I kommentarerne fremhæves det blandt andet, at Barnens Bibliotek er en stor støtte for en nyuddannet bibliotekar i arbejdet med børne- og ungdomslitteratur og et godt sted at få inspiration.

Andre	Antal
Jeg bruger den i mit arbejde	64
Jeg er interesseret i at se, hvad der formidles til børn og unge	52
Jeg bruger den til at finde information om børnebøger, forfattere og lignende	62
Jeg er nysgerrig	32
Jeg viser sitet til børn og unge	30
Andet	7
Total	247

Gruppen Andre, der som tidligere nævnt nok fortrinsvis består af bibliotekarer, der både er børne- og skolebibliotekar, bruger primært sitet *i forbindelse med arbejdet* og til *at finde information om børnebøger, forfattere og lignende*. Man anvender blandt andet sitet i forbindelse med udvikling af egen hjemmeside og i forbindelse med videreuddannelse.

Hvilke dele af Barnens Bibliotek anvender du primært?

Der har i alt været 919 besvarelser på dette spørgsmål. Bemærk at der har været mulighed for at sætte flere krydser. I spørgsmålet skulle man angive hvilke dele af Barnens Bibliotek, man anvender mest. Samlet set anvendes 'Läs', 'Kolla' og 'För bibliotek' mest, mens 'Skriv' anvendes mindst.

	Lærere	Børne- bibliotekarer	Skole- Bibliotekarer	Andre	Total
'Fråga', Fråga Barnens Bibliotek	2	17	3	34	56
'Tävla', bl.a. Bokjakten og Bokjuryn	3	45	27	37	112
'Läs', bl.a. Boktips og Intervjuer	8	136	66	55	265
'Skriv', bl.a. Bokforum og Bokchatten	0	16	2	20	38
'Kolla', bl.a. Faktalänker og Författare	3	113	49	37	202
'För bibliotek', bl.a. Metoddatabasen	2	99	30	31	162
Jeg bruger hele sitet	2	29	8	39	78
Andet	0	3	0	3	6
Total	20	458	185	256	919

Maria Roijer fra fokusgruppeinterviewet fremhæver, at hendes brug af sitet er periodevis og er specielt stor i april og oktober i forbindelse med Bokjuryn. Derudover bruger hun engang imellem sitet til at finde informationer om forfattere, bogtips og anbefaler sitet til børn. Hun regner med, at hun informerer ca. 50 børn årligt om sitet.

Vurdering af Barnens Bibliotek

Sitet er et nyttigt redskab i mit arbejde

I dette spørgsmål skulle lærerne, børnebibliotekarerne og skolebibliotekarerne forholde sig til, om Barnens Bibliotek er et nyttigt redskab i deres arbejde. I alt 278 respondenter har besvaret spørgsmålet.

Sitet er et nyttigt redskab i mit arbejde	Antal	Procent
Helt enig	121	43 %
Enig	128	46 %
Hverken eller	22	8 %
Ikke enig	5	2 %
Ved ikke	2	1 %
Total	278	100 %

Langt de fleste er helt enige eller enige i, at Barnens Bibliotek er et nyttigt redskab i deres arbejde, mens kun 5 (8 %) erklærer sig ikke enige.

De andre interessenter, som ikke nødvendigvis anvender Barnens Bibliotek i forbindelse med deres arbejde, skulle forholde sig til, om Barnens Bibliotek indeholder information af høj værdi. Her er igen langt de fleste overvejende enige i udsagnet: 55 (63 %) er helt enige og 31 (36 %) enige, mens ingen har erklæret, at de er uenige. 87 respondenter har besvaret spørgsmålet.

Noget tyder på, at respondenterne generelt er godt tilfredse med Barnens Bibliotek, hvilket yderligere understøttes af kommentarerne:

"Det vore synd att stoppa denna sajt. Den är en värdefull nationell kunskapskälla och mötesplats för barn och ungdom och barnbibliotekarier och andra som arbetar med informations-spridning"

Flere respondenter giver dog udtryk for, at de af og til glemmer, at Barnens Bibliotek findes, og at de burde anvende den noget mere i deres arbejde.

Sitet lever op til sit formål: at fremme børns læselyst

Dette spørgsmål er besvaret af i alt 346 respondenter og af alle stillingsgrupper. Igen er der stor enighed om udsagnet. Respondenterne erklærer sig helt enige eller enige i, at sitet lever op til sit formål og fremmer børns læselyst. Blot 2 angiver, at de er uenige.

Sitet lever op til sit formål: at fremme børns læselyst	Antal	Procent
Helt enig	141	41 %
Enig	161	46 %
Hverken eller	16	5 %
Ikke enig	2	1 %
Ved ikke	26	8 %
Total	346	100 %

I kommentarerne gives der udtryk for, at dette spørgsmål kan være svært at svare på, fordi man ikke nødvendigvis ved, hvordan børnene anvender sitet, eller fordi man ikke arbejder direkte med børn.

En respondent vurderer, at *"Barn som reda använder barnens bibliotek är nog redan där när det gäller läslust, de är nyfikna och intresserade. Problemet är att få barnen dit. Att få dem att ta sig tid från allt annat som kräver dagens barns intresse"*. En anden respondent vurderer, at Barnens Bibliotek er med til at fremme læselyst, men sætter spørgsmål ved, om sitet også skaber læselyst.

Jeg ville savne Barnens Bibliotek, hvis den blev lukket ned

362 har besvaret dette spørgsmål. Størstedelen af respondenterne erklærer, at de er helt enige eller enige i udsagnet, mens ingen har erklæret sig uenig.

Jeg ville savne Barnens Bibliotek, hvis den blev lukket ned	Antal	Procent
Helt enig	245	68 %
Enig	93	26 %
Hverken eller	20	5 %
Ikke enig	0	0 %
Ved ikke	2	1 %
Total	362	100 %

Barnens Bibliotek er tilsyneladende en ressource, der vil være svær at undvære for respondenterne, hvilket i høj grad bakkes op af de kommentarer, der er knyttet til spørgsmålet:

"VERKLIGEN! Det vore direkt förfärligt!"

"Det är en viktig sajt för oss som arbetar läsfrämjande med barn och ett ställe där information finns samlad"

"Jag är övertygad om nödvändigheten av en nationell sajt för barn skött av proffs som har tid och överblick. Många barnbibliotekarier på små bibliotek har inte den kapaciteten"

"Det går inte att lägga ner Barnens bibliotek! Vad skulle vi då erbjuda barnen?"

Er der noget, du savner eller noget, der kunne gøres bedre på Barnens Bibliotek?

Til dette spørgsmål er der kommet en lang række gode råd og ønsker til Barnens Bibliotek. Forslagene går på selve indholdet såvel som layout:

"Listor och boktips utifrån olika teman samt tips på liknande böcker. T.ex. om man gillade "Bro, bro bränna" vad kan man mer läsa som är liknande"

"Alfabetisk sökning på boktipsen"

"En kontinuerlig nyhetslista som kanske en gång per månad visade nyheter från de olika förlagen. Jag lägger ner mycket tid på att hitta det själv"

"Bättre struktur på sidan, färre länkar och mer lättnavigerad sida"

"Jag tycker strukturen är lite råddig. Jag tycker de olika nivåerna är svåra att förstå och det är inte självklart var man hittar vilken information"

Maria Roijer fra fokusgruppeinterviewet syntes, det er en skam, at ikke flere bruger siderne, som hun synes er en rigtig god ressource. Hun mener, at der er behov for mere markedsføring for at udbrede kendskabet til sitet, specielt i skolerne.

Når det handler om strukturen og overskueligheden i Barnens Bibliotek, synes Maria, at det kan være svært at finde forfatterportrætterne, og at det ikke altid er hensigtsmæssigt, at de informationer, der er beregnet til børn, er på den samme side som informationer til de voksne. Man kunne med fordel dele sitet op i 2 dele, 1 for børn og 1 for voksne (bibliotekarer).

Samtlige kommentarer og gode råd kan ses i bilag 4.

Opsummering

Overordnet set er der stor tilfredshed med Barnens Bibliotek blandt børnebibliotekarer, skolebibliotekarer, lærere og andre interessenter, der benytter sitet. Sitet er et nyttigt redskab i det daglige arbejde, og det indeholder information af stor værdi. Barnens Bibliotek samler informationen et sted og fungerer som en videnskilde og fælles mødeplads for børn og unge samt voksne, der arbejder med børn.

Det varierer til hvad og hvordan brugerne anvender Barnens Bibliotek. Lærerne anvender hovedsageligt sitet til at hente inspiration til undervisningen og stimulere børns egen læsning, børnebibliotekarerne bruger sitet til at søge information om forfattere og lignende og i formidlingsarbejdet til børn og unge, skolebibliotekarerne anvender sitet til at søge information om forfattere og viser sitet til børn og unge, mens de andre interessenter primært bruger sitet i forbindelse med arbejdet og til at finde information om børnebøger, forfattere og lignende.

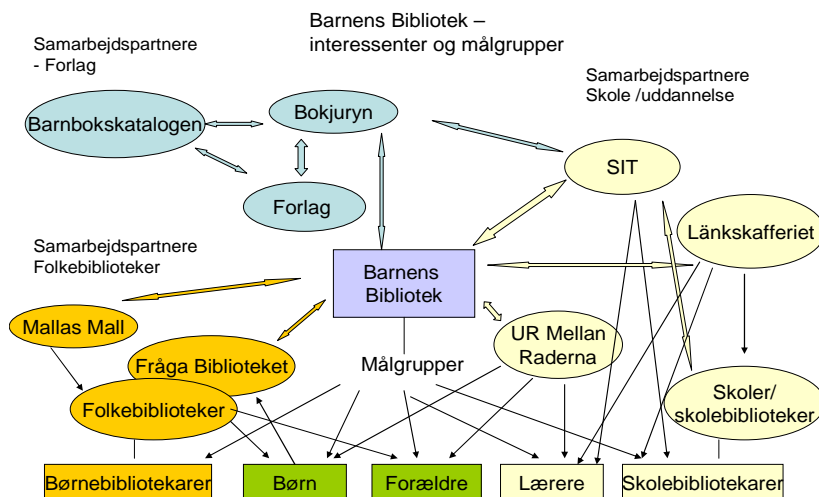
Hvis Barnens Bibliotek blev lukket ned, ville brugerne savne tjenesten. Barnens Bibliotek udgør ifølge denne undersøgelse en vigtig ressource for bibliotekarer og andre, der arbejder med at fremme læselyst blandt børn og unge, og der findes ikke umiddelbart nogle alternativer til Barnens Bibliotek. Respondenterne vurderer, at Barnens Bibliotek fremmer læselyst, men spørgsmålet er, om det også er med til at skabe læselyst. Kan Barnens Bibliotek tiltrække brugere, der ikke allerede interesserer sig for at læse?

Markedsføringen af Barnens Bibliotek bør forstærkes, så flere gøres opmærksomme på sitet, da især skolerne – og lærerne – ikke har opdaget og benytter sitet i den udstrækning, man kunne ønske. Værdifuld information til målgruppen risikerer derved at gå tabt. Derudover bør layoutet strammes op, og der bør udarbejdes en bedre og mere overskuelig navigation på siden.

Alt i alt er der fra lærernes, bibliotekarernes og andre interessenters side opbakning for Barnens Bibliotek. For at kunne imødekomme de ønsker, der stilles fra disse brugeres side om layout og videreudvikling, ville det dog formodentlig kræve en tilføjelse af flere økonomiske, såvel som personalemæssige ressourcer.

Interessentanalyse

Et vigtigt element i evalueringen af Barnens Bibliotek har været gennemførelse af kvalitative interviews med de forskellige interessenter og samarbejdspartnerne, der på forskellig vis bidrager til Barnens Bibliotek. Netværket af interessenter kan ses i nedenstående figur.

Følgende samarbejdspartnere er interviewet som led i evalueringen:

- Malin Danielsson, UR, om Mellan raderna
- Göran Westholm, Specialpädagogiska Institut, om tegnsprogsfunktion
- Alma Taawo, Myndigheten för skolutveckling, om Länkskafferiet
- Linda Ericsson og Stina Björkelid, En Bok för alla, om Bokjuryn
- Tua Stenström, Kulturrådet, om Barnbokskatalogen
- Linda Johansson og Maria Unoson, Låncentralen i Malmö, om Fråga Biblioteket
- Karin Zetterberg, om Mallas Mall

Desuden har Cay Corneliuson, Statens Kulturråd, talt med konsulenterne om projektets overordnede aspekter og mulige fremtidsperspektiver.

Alle interviewpersoner fik forud for samtalen med konsulenterne tilsendt en 'samtaleramme' med en række spørgsmål, som de kunne forberede sig på.

I hovedtræk var spørgsmålene de samme til alle interviewede. Indledningsvis blev der stillet en række spørgsmål til formål, målgrupper og indhold af de forskellige samarbejdspartneres virksomhed.

Dernæst blev samarbejdet med Barnens Bibliotek og det gensidige udbytte drøftet. Den sidste del af samtalen fokuserede på fremtiden og bud på, om der er behov for sites som Barnens Bibliotek i de kommende år, og hvordan de evt. kunne organiseres og finansieres. Alle fik desuden mulighed for at udtale sig om, hvorvidt de vurderer, at der er andre websites i Sverige, der kunne erstatte Barnens Bibliotek.

Interview med Malin Danielsson, Mellan Raderna

UR (Utbildningsradioen) er licensfinansieret med et budget på ca. SEK 295.000.000 årligt og har til formål at producere udsendelser til uddannelsessektoren og folkeoplysning.

Programmet 'Mellan Raderna' er blevet produceret i tre år med 20 programmer årligt. I hver udsendelse portrætteres en børnebogsforfatter. Programmet blev etableret efter et ønske fra lærere, der efterlyste denne type programmer til brug i svenskundervisningen.

Udover 'Mellan Raderna', der sendes kl. 17.30 umiddelbart før SVT's børneprogrammer, producerer UR også radioprogrammet 'Stjärnestopp', der som sit primære formål skal stimulere læselyst.

Der er mellem 100.000 – 140.000 seere pr. udsendelse, der efterfølgende lægges på nettet i 6 mdr.

Samarbejde med Barnens Bibliotek

Barnens Biblioteks primære rolle i forbindelse med udsendelserne er at producere netsiderne til programmet. Det er med andre ord Barnens Bibliotek, der udvælger tekster, links og andet indhold, der kan supplere udsendelserne. Fra 'Mellan Radernas' webside linkes der til denne side hos Barnens Bibliotek.

Desuden er Barnens Bibliotek ofte med til at vælge de forfattere, der skal portrætteres.

Efter udsendelsens afslutning annonceres der, at man kan finde yderligere information og chatte med den portrætterede forfatter på Barnens Bibliotek. Chat med forfatterne har ikke været nogen ubetinget succes. En årsag kan være, at vejledningen efter programmet er uklar. En anden årsag kan være, at chat, der skal afvikles på et bestemt tidspunkt på en særlig ugedag, ikke passer ind i børns medieadfærd.

Malin Danielsson fra UR fremhæver, at Barnens Bibliotek er meget bedre til at producere websiderne i forbindelse med udsendelserne end de selv ville være. De har som bibliotek ekspertisen og kompetencerne og deres produktion er kvalitetsmæssigt bedre end en side som UR selv producerede.

Derfor er Malin Danielsson også yderst tilfreds med samarbejdet og fremhæver specielt sitets kommunikative evne til at tage børnene alvorligt på deres egne præmisser.

Samarbejdet er en fordel for begge parter, da det supplerer hinanden og bringer budskabet ud via flere forskellige medieplatforme.

Interview med Linda Ericsson og Stina Björkelid, Bokjuryn

Bokjuryn startede i 1997 i samarbejde med Länsbibliotekerne inspireret af et tilsvarende hollandsk projekt. I starten blev projektet finansieret over en 3 års periode af hhv. Statens Kulturråd og Länsbibliotekerne. Fra 2000 blev Bokjuryn flyttet til 'En bok för alla' med et årligt tilskud på SEK 300.000 fra Statens Kulturråd og midler fra stiftelsen 'Solkatten' på SEK 20.000 årligt. På det tidspunkt, hvor interviewet fandt sted (ultimo juni) var det uklart, hvad der ville være Bokjuryns skæbne fremover, når 'En bok för alla' nedlægges ved årsskiftet.

Bokjuryns formål er at afholde en årlig afstemning, hvor børn fra hele landet stemmer om den bedste børnebog i 4 alderskategorier. I konkurrencen i 2006 stemte ca. 48.000 børn og stemte i gennemsnit på 3.5 bøger.

Bokjuryn har 2 komitéer. Den ene er rådgivende og idéskabende og fungerer som støttegruppe for Bokjuryns projektleder. Medlemmerne er dels bibliotekarer, 2 forlagsrepræsentanter og 1 fra BTJ.

Den anden komité udvælger årets bøger og består af bibliotekarer, lærere, børnebogsanmeldere, boghandlere og BTJ. Komiteens medlemmer vælger 100 titler, der dækker 4 alderskategorier samt fordeling på genrer, fag- og skønlitteratur med skelen til sværhedsgrad.

Alt arbejdet i disse 2 komiteer finansieres af medlemmerne selv og alle de bøger (ca. 600 hvert år), der indgår i bogkomiteens bedømmelse, sponsoreres af forlagene.

Vurdering af samarbejdet med Barnens Bibliotek

Barnens Bibliotek varetager hele Bokjuryns virtuelle repræsentation på nettet. De sørger for produktionen af websider med tilhørende beskrivelser af de enkelte titler og står for den del af den årlige afstemning, der foregår via nettet. Sidste år stemte ca. 8.900 af 48.000 på denne måde. Derudover giver afstemningen på nettet mulighed for at generere statistik over deltagelsen (køn, alder, geografisk placering osv.). Bokjuryn har ikke selv kompetencer og ressourcer til at varetage opgaven med afstemning via nettet.

Bokjuryns projektleder vurderer, at Barnens Bibliotek på en måde kombinerer bibliotekets materialer, bibliotekarisk ekspertise og kommunikation, og at det er en styrke, at sitet formår at henvende sig til en bred aldersgruppe.

Omkring fremtiden pegede Bokjuryns projektleder på muligheden for at indgå i et tættere samarbejde med Barnbokskatalogen og Barnens Bibliotek. Et samarbejde mellem de 3 initiativer kunne drives med midler fra Statens Kulturråd, vurderer hun.

Interview med Göran Westholm, Specialpædagogiska Institut (SIT)

Barnens Bibliotek præsenterer den liste på 100 bøger, som Bokjury's udvalgsgruppe har valgt. I 2006 var det dog 150 titler. Hver af disse titler skriver Katarina Dorbell en kort præsentation af, der siden indlæses af børn og oversættes til tegnsprog i samarbejde med SIT og elever og lærere på døveskolerne i Sverige. Indtil for nyligt har SIT selv sørget for oversættelse og produktion af tegnsprogsklippene, der produceres i SIT's professionelle studie i Örebro. Tolkningen blev udført af professionelle tegnsprogstolke. Den efterfølgende redigering og klargøring har SIT's medarbejdere stået for. Göran Westholm vurderer, at der hvert år bruges ca. 4-5 arbejdsdage til denne produktion.

I sidste års Bokjury (2006) var det lærere og elever fra Birgittaskolan i Örebro, der stod for oversættelse og tolkning af titlerne. Selve produktionen foregik i SIT's studier, men SIT's rolle var begrænset til at stille udstyr og studie til rådighed og hjælpe til med lyssætning. Eleverne stod selv for tolkningen, der blev filmet af en fotograf fra skolen. Göran Westholm vurderer, at dette tiltag, hvor eleverne fra døveskolerne medvirker, er positivt i forhold til at engagere og animere til læsning.

Specialpædagogiska Institut (SIT) har til formål at producere undervisningsmaterialer til brug i skoler for døve og høreskadede, primært på tegnsprog. De har for år tilbage produceret video på VHS med bogtips, bogsamtaler og forfatterportrætter og har endvidere produceret en række kapitelbøger finansieret af Statens Kulturråd.

Samarbejdet med Bokjury ses som en naturlig videreførelse af dette arbejde, og Göran Westholm fremhæver bl.a. webformidling og Bokjury's nationale karakter som en stor fordel i forhold til de døve og høreskadede. Det har ikke været muligt at identificere andre projekter i Norden, der kan sammenlignes med SITs arbejde med netbaseret læsestimulering af børn med høreskader.

SIT er den eneste statsligt finansierede institution indenfor sit arbejdsområde, og der findes ingen kommercielle producenter. Derfor ville der ikke være andre til at producere tegnsprogsklippene. Tegnsprogsklippene er en væsentlig forudsætning for, at de fleste døve og høreskadede i Sverige kan deltage i Bokjury.

Göran Westholm mener, at Barnens Bibliotek og Bokjury er vigtige nationale tjenester i Sverige.

Interview med Tua Stenström, Barnbokskatalogen

Barnbokskatalogen er udgivet af Statens Kulturråd siden 1999 som led i en regeringsbeslutning om, at staten burde finansiere en børnebogs-katalog. Redaktionen af katalogen er forankret hos Tua Stenström. Barnbokskatalogen udgives i 400.000 eksemplarer.

Barnens Bibliotek har publiceret web-udgaven af Barnbokskatalogen for Statens Kulturråd siden 2003. Hvert år lægges ca. 1.300 bogtitler ind i en database og forsynes med billeder af bogomslag og klassificeres. De ca. 280 titler, der vælges ud og præsenteres med særlig omtale i den trykte katalog, læses ind af børn, så man på nettet kan høre beskrivelsen læst op.

Titlerne vælges af en arbejdsgruppe, der har læst alle nyudgivelser, og valget sker efter en række kriterier som kvalitet, bredde i udgivelsen, mangfoldighed og helhedstækning. Arbejdsgruppens medlemmer er uafhængige, belæste hurtiglæsere med kontakt til målgrupperne (lærere, skolebibliotekarer og bibliotekarer, der er fagbogsspecialister). Præsentationerne skrives med det klare formål at lokke børn og unge til at læse. Katarina Dorbell deltager i møderne med arbejdsgruppen og skriver desuden præsentationer af lydbøger, som lægges ud på Barnens Bibliotek.

I 2006 blev der gennemført en evaluering af Barnbokskatalogen, der var gennemført som en kvalitativ undersøgelse blandt børnebibliotekarer, førskolelærere, lærere og forældre.³ Evalueringen peger på, at Barnbokskatalogen har den svaghed, at den ikke er aldersinddelt.

Undersøgelsen, der ikke skal omtales detaljeret her, omfatter også et afsnit om holdninger til Barnens Bibliotek sammenholdt med katalogen i bogform. Konklusionen er, at begge varianter behøves, da de kompletterer hinanden (s.104). Undersøgelsen har mange roser til Barnbokskatalogen men konkluderer, at målgruppen for katalogen er lærere og førskolelærere.

Forældrene, der indgik i undersøgelsen, kendte stort set ikke til hverken katalogen eller sitet før de blev interviewet.

I bemærkningerne fremhæves en række fordele ved web-udgaven:

- Den er lavet ud fra børnenes behov – henvender sig direkte til børnene
- Man kan sidde sammen med barnet foran PC'eren
- Indeholder mere end den trykte katalog
- Muligt at gå ind på temaer

Tua Stenström udtrykte i interviewet meget stor tilfredshed med samarbejdet med Barnens Bibliotek og så ikke en umiddelbar mulighed i, at Statens Kulturråd selv skulle overtage publiceringen af web-versionen af Barnens Bibliotek eller for den sags skyld koordinere afstemningerne i Bokjuryn fremover.

På spørgsmålet om mulig fremtidig organisatorisk placering var det hendes vurdering, at en grundfinansiering af de centrale initiativer, der fremmer børns læselyst, er så væsentlig en investering i

³ Tunvad, Lotta och Katarina Holst Weslin: Attityden til barnbokskatalogen: Resultater från en kvalitativ undersökning riktad mot barnbibliotekarier, förskolelärare, lärare och föräldrar. Stockholm: Kulturrådet, den 9. mars 2006

fremtidens borgere i informationssamfundet, at de småpenge, der er nødvendige, burde et rigt land som Sverige kunne afsætte.

Som et alternativ til den nuværende organisatoriske forankring af de projekter, der er støttet af Statens Kulturråd, kunne man evt. tænke dem sammen i et samarbejde mellem Barnboks katalogen, Bokjuryn og Barnens Bibliotek med en organisatorisk tilknytning til Barnboks instituttet under Uddannelsesdepartementet. Styrken ved denne institution er, at de har et tæt samarbejde med skoler, og at man ad den vej ville kunne nå ud til nye og flere målgrupper.

Interview med Alma Taawo, Länkskafferiet

Länkskafferiet er en linksamling med ca. 4000 kvalitetssikrede links opbygget i kategorier. Alle links er klassificerede efter SAB klassifikationen. Formålet er at understøtte udvikling af digitale læringsressourcer til undervisning i skolerne i Sverige, og målgruppen er de 10 - 15 årige elever.

Alma Taawo er projektets koordinator og leder den 8 mand store redaktørgruppe bestående af lærere og bibliotekarer, der tilsammen udvælger og vedligeholder samlingen. Der er afsat 16 timer pr. uge til redaktørerne og 20 timer om ugen til koordinatoren, og det er Myndigheten för skolutvikling, der finansierer arbejdet med guiden under programmet 'Digitale Läringsressourser'. Finansieringen skulle være sikret frem til 2009.

Man satser i høj grad på, at de indsamlede ressourcer er på svensk, men er nødt til at vælge fortrinsvis engelske ressourcer, hvor det ikke er muligt at finde svenske.

Tjenesten blev etableret allerede i 1994 og har fra starten handlet om at understøtte brug af IT i undervisningen. I øjeblikket er der ca. 25.000 - 30.000 hits om ugen (rekorden er 51.000 hits).

Ligesom så mange andre offentlige institutioner er fremtiden usikker for Länkskafferiet efter tiltrædelsen af den nye regering og dens planer for omorganiseringer. Myndigheten för skolutvikling, som er guidens moderinstitution, står overfor en sammenlægning med andre statslige institutioner, der har med folkeskolen at gøre, og arbejds- og satsningsområder er derfor usikre. De vil i høj grad komme til at afhænge af den folkeskoleudredning, som Utdelningsdepartementet har iværksat.

Der er ifølge Alma Taawo ingen tvivl om, at der også i fremtiden vil være et behov for Länkskafferiet. Men samtidig kunne det være interessant, hvis Länkskafferiet kunne etablere samarbejder med andre institutioner, der producerer digitale læreresressourcer i Sverige. Hun nævnte bl.a. UR, Barnens Bibliotek og Fråga Biblioteket som mulige og interessante samarbejdspartnere.

Ifølge Alma er der behov for en blåstempling af området med digitale ressourcer for børn, og derfor ville den mest optimale finansiering være, hvis det var Staten, der finansierede området. Hun forestiller sig, at de få ressourcer, der henvender sig til aldersgruppen 10 -15 år kunne samles i én børneportal. Målgruppen ville være stor, idet der findes over 1 million svenske skoleelever.

Samarbejde med Barnens Bibliotek

Samarbejdet mellem de to projekter er uformelt og af nyere dato, men vurderes som særdeles positivt og nyttigt. I efteråret 2006 tog Alma Taawo kontakt til Katarina Dorbell med henblik på et samarbejde omkring erfaringsudveksling. De har siden løbende været i kontakt med hinanden, og bl.a. har Alma Taawo nydt godt af de erfaringer som Barnens Bibliotek har omkring, hvad det er der rører sig blandt de 10-15 årige brugere, så indholdet i Länkskafferiet kan tilpasses disse behov.

Interview med Linda Johansson og Maria Unoson, Fråga Biblioteket

Fråga Biblioteket er efter sin projektfase i 2006 blevet evalueret af Statens Kulturråd. Tjenesten blev efterfølgende fra 1. juni 2006 permanent placeret hos Lånecentralerne i hhv. Malmö, Stockholm og Umeå. Statens Kulturråd medvirker til driften med ½ medarbejder hvert sted samt midler til markedsføring, i alt. ca. 8.- 900.000 kr. Fråga Biblioteket sammenlægges fra august 2007 med Jourhavende Bibliotekar på et fælles site. Det nye spørge-site har ikke taget stilling til integrering af Barnens Bibliotek. Der er etableret et link fra forsiden.

Den multisprogede tjeneste Ordbron2 er pt. ikke tænkt ind i det nye site. Tjenesten, der er blevet evalueret i april 2007 har hidtil været finansieret af Statens Kulturråd, Regionbibliotek Skåne og Regionbibliotek Västra Götaland.

Samarbejdet med Barnens Bibliotek

Fråga Biblioteket har 30 medvirkende biblioteker og har haft ca. 5000 spørgsmål i første halvår af 2007. Heraf er 422 kommet ind via 'Fråga Barnens Bibliotek'. Spørgsmålene fra børnene er som oftest skolerelaterede. Fråga Biblioteket har videresendt ca. 20 spørgsmål til Barnens Bibliotek.

Interviewpersonerne, der begge er ansat ved Lånecentralen i Malmö, vurderer, at det er en styrke for de vagthavende bibliotekarer i Fråga Biblioteket at kunne henvise til Barnens Bibliotek, når der ad hoc opstår spørgsmål, som kræver specialkompetence på børneområdet.

De to tjenester anvender pt. samme software til spørgedelen og det er let at videresende spørgsmål.

Det er en fordel, at man linker til hinanden – det styrker markedsføringen af begge tjenester.

Det vurderes som vigtigt, at Sverige har en spørgetjeneste, der har børn som målgruppe. Visse spørgsmål kan med fordel besvares af børnebibliotekarer, vurderer Linda Johansson og Marie Unoson.

Fråga Barnens Bibliotek besvarede i perioden juli 2005 til januar 2006 556 spørgsmål, som alle blev analyseret med henblik på kortlægning af de typer af spørgsmål, som børnene stillede. 200 af disse var tydeligt til skoleopgaver. Billedet så på det tidspunkt således ud:

Frågor kategorier - relaterade till böcker och läsning	Faktafrågor
Enskild bok 79	Djur och natur 46
Författare 55	Länder 43
Boktips önskade av vuxen för barn 48	Historia 29
Biblioteksfrågor 41	Kroppen 15
Frågor om Barnens bibliotek 36	Teknik / Kemi 14
Boktips, barn 19	Samhälle 13
Gammal bok 17	Kända personer 10
Forskning, vuxna 10	Musik 7
Hjälp med tävlingar fusk!;-) 8	Film 5
Talböcker / datorprogram /e-böcker 7	"Jag undrar.." 5
Barns egna skrivande 7	Länktips 5
Ramsor 5	Översättning 4
Idéer för lässtimulans 2	Matte 4
	Lekar 2
	Övrigt 30
Totalt: 334	Totalt 222

Interview med Karin Zetterberg, Mallas Mall

Mallas Mall er en tjeneste, der har til formål at understøtte små biblioteker med få ressourcer og begrænsede kompetencer i opbygning af hjemmesider for børn.

Oprindeligt var det en gruppe af bibliotekarer fra seks Länsbiblioteker i Sverige, der i fællesskab formulerede ideen og søgte penge til etablering hos Kulturrådet.

Karin Zetterberg og Katarina Dorbell var begge en del af denne initiativgruppe.

Tjenesten blev i 2004 en del af Kulturrådets Lim-IT program og blev lanceret i efteråret 2005, som en del af Barnens Biblioteks website.

Ifølge projektleder Karin Zetterberg var det helt naturligt, at projektet ikke etablerede deres eget site, men blev en del af Barnens Bibliotek. Dels fordi Barnens Bibliotek havde teknik og ekspertise, og dels fordi det, ifølge Karin Zetterberg, gav god mening at gøre den til den del af Barnens Bibliotek, der henvendte til sig børnebiblioteket.

Tjenesten Mallas Mall består af to hovedbestanddele. Dels en manual, der beskriver forskellige aspekter af, hvordan man opbygger en hjemmeside for børn. Manualen er fyldt med gode tips og vejledninger i bl.a. strategi, struktur, hvordan man skriver tekster osv.

Den anden del af tjenesten er en række billeder, tekster og skabeloner, som børnebibliotekerne frit kan downloade og benytte til deres egne børnebibliotekshjemmesider. Ca. 50 børnebiblioteker deltager som Mallas Vännar i projektet, men også andre biblioteker og skoler har ifølge Karin Zetterberg gjort brug af tjenestens ressourcer.

Det er specielt de billeder, som en professionel illustratør har lavet til projektet, der benyttes. Billeder er fortrinsvis ikoniserede knapper, som kan benyttes til at henvise til specielle dele af hjemmesiden. Men ifølge Karin er vejledning i, hvordan man opbygger en strategi for en børnebibliotekshjemmeside også flittigt brugt.

Arbejdet med Mallas Mall har ifølge Karin Zetterberg haft stor betydning for udviklingen af børnebibliotekshjemmesider i Sverige. Mange små biblioteker ville aldrig have haft en hjemmeside for børn, og desuden har billederne og teksterne fra Mallas Mall sikret en vis kvalitet for hjemmesiderne.

Karin Zetterberg mener, at det fortsat er vigtigt med et biblioteksdrevet site for børn. Barnens Bibliotek er det naturlige omdrejningspunkt for dette. En sådan service bør dog i fremtiden tilføres flere statslige midler og gøres permanent, så den fortsat kan udvikle sig og professionaliseres.

Svenske forlag

Der blev udsendt et spørgeskema til fem ledende svenske børnebogsforlag pr. e-mail. Følgende har fremsendt besvarelser: Wahlströms Bokförlag, Raben og Bonnier-Carlson.

Spørgeskemaet bestod af følgende seks spørgsmål:

1. Kender du websitet Barnens Bibliotek (barnensbibliotek.se)?
2. Har I nogen form for samarbejde med Barnens Bibliotek?
3. Hvilke dele af Barnens Bibliotek har I som forlag glæde af?
4. Hvilken betydning tillægger du sådan et site i forhold til at fremme læselyst hos børn?
5. Kender I til andre gode webbaserede alternativer til promovning af børnebøger og fremme af læselyst? I givet fald hvilke?
6. Statens Kulturråd overvejer om det fremover bør være en statslig opgave at finansiere sites som Barnens Bibliotek. Hvis støtten evt. ophører,
 - 6a) Hvem kunne så være evt. interesseret i at finansiere en sådan tjeneste?
 - 6b) Ville I som forlag evt. være interesseret i at være sponsorer?

Alle tre besvarelser tilkendegav, at de kendte til Barnens Bibliotek, og to ud af tre har eller havde haft samarbejde med tjenesten.

Mht. til hvilke dele af sitet, som forlagene har glæde af, er dette meget forskelligt. Et forlag nævner bogtips, et andet de forfatterportrætter, der er på sitet, og endelig fremhæver det tredje forlag, at sitet er et godt sted at hente informationer om priser. Derudover nævner 2 ud af 3, at interaktionen med børnene om bøger er værdifuld.

Forlagene mener samstemmende, at det er godt, at der findes en site om børnebøger og at et sådant site er med til at fremme læselysten. Specielt fremhæves forfatterportrætterne og de jævnlige opdateringer som positive aspekter omkring sitet.

Umiddelbart er der ifølge forlagene ingen andre steder på nettet om børnelitteratur, der dækker så bredt som Barnens Bibliotek. De nævner dog boghandlernes hjemmesider og hjemmesiden www.bcmanga.se, der dog udelukkende dækker manga-tegneserier.

Der er ingen af repræsentanterne fra de 3 forlag, der indsendte besvarelser, som umiddelbart kan forestille sig, at forlagene kunne være interesserede i at medfinansiere Barnens Bibliotek og heller ikke deltage som sponsorer.

Sitet Barnens Bibliotek

En teknisk og indholdsmæssig vurdering af Barnens Bibliotek i forhold til børn og deres mediekompetencer er ikke omfattet af denne undersøgelse. I kommentarerne til spørgeskemaundersøgelserne er der imidlertid en række forslag til mere indhold og desuden en række bemærkninger vedr. sitets design og navigering. De sidste kan være ret ukonkrete at forholde sig til, hvis projektet gerne vil have idéer til områder, hvor sitet med fordel kunne blive endnu bedre.

Vi har derfor bedt lærer Tove Roed, Danmarks Biblioteksskole, der er ekspert indenfor børn, medier og søgeadfærd om at kigge på Barnens Bibliotek ud fra en metodisk og teoretisk børnevinkel.

Hovedpointerne i Tove Roeds analyse af Barnens Bibliotek er:

Manglende teknisk udvikling

I forhold til en lang række andre internettilbud til børn og unge, virker Barnens bibliotek stillestående og farveløst. Her er ikke nok interaktivitet, og det er noget internetkompetente børn i alle aldre forventer.

Det er vanskeligt at definere, hvilken alder de forskellige sider henvender sig til

Siderne bærer præg af en ikke-aldersdefineret formidling til børn fra 0-16 år. Det gør, at interesserede børnebrugere vil have svært ved at finde noget, der passer til dem. Måske skulle man tænke mere som bibliotek i denne sammenhæng: lave indgange, registre og links, der er interessebetonede – dermed kan aldersproblemet gøres mindre.

Det er svært at gennemskue, hvad de 5 ikoner på forsiden dækker over

Indholdet er ikke altid i overensstemmelse med det, man forventer, når man ser ikonerne og deres titler. Desuden er ikonerne ikke særlig appellerende til nysgerrigheden

Barnens bibliotek er didaktisk

Barnens bibliotek er for størstedelen en lukket og afsluttet præsentation af forskellige læsefremmende aktiviteter og opfordrer ikke til en særlig aktiv deltagelse. Her er ikke taget højde for brugernes mediekompetencer, der har udviklet sig i hastig grad, i de år Barnens bibliotek har eksisteret: brugeren har ikke mange muligheder for at være medskabende.

Resten af Tove Roeds analyse kan læses i bilag 6.

Andre læsestimulerende initiativer

Barnens Bibliotek er et offentligt finansieret læselystinitiativ, der henvender sig til børn og unge, primært mellem 6 og 14 år, samt voksne der arbejder med børn og unge. Barnens Bibliotek er udelukkende tilgængelig via nettet, og er ikke afgrænset lokalt eller regionalt, men tiltænkt børn og unge fra hele Sverige, og børn fra andre lande, der taler svensk.

Det primære formål med Barnens Biblioteks er at fremme læselyst hos børn og unge og stimulere børns nysgerrighed. Desuden bygger Barnens Bibliotek på et princip om, at børnenes ønsker og synspunkter skal være i højsædet. På siden finder man en række forskellige services, der har disse formål for øje: man kan finde information om bøger og forfattere, man kan finde tips til gode bøger, man kan skrive sine egne bogtips, historier og eventyr, man kan stemme på bøger, man kan låne e-bøger, man kan chatte med forfattere og man kan stille spørgsmål via tjenesten Fråga Barnens Bibliotek, som er et samarbejde mellem Västra Götaland Länsbibliotek og børnebibliotekarer i hele landet. Børn og unge opfordres til at komme med forslag til, hvad der skal være til stede på hjemmesiden, og hvad der eventuelt kan laves om.

Kort fortalt fungerer Barnens Bibliotek som en samlet indgang til information om bøger, forfattere, bogfigurer, bogchat og andre nyttige oplysninger. Spørgsmålet er, om der findes andre webbaserede læselystinitiativer i Sverige, der tilbyder de samme muligheder som Barnens Bibliotek?

Metode

Katarina Dorbell fra Barnens Bibliotek har hjulpet til at finde frem til elleve andre lignende webbaserede initiativer, der direkte eller indirekte giver udtryk for, at de har til formål at fremme læselyst. Se bilag 5. Hvert enkelt initiativ er beskrevet kort i forhold til følgende oplysninger:

Finansiering – hvem finansierer og driver siden? *Målgruppe* – hvem henvender siden sig til? *Indhold* – hvilke services er der på siden? *Formål* – hvad er sidens formål?

Finansiering

Blandt initiativerne findes der flere forskellige former for finansiering. En række initiativer er offentligt finansieret, som Barnens Bibliotek, der støttes af Statens Kulturråd og administreres af Regionbibliotek Västra Götaland, Länkskafferiet, der drives af Myndigheten för skolutveckling, og Barnens Polarbibliotek, der administreres af Norbottens Länsbibliotek. Derudover findes der også initiativer, der er drives af en privat instans, som Unga Berättare, der drives af Mediefirmaet Commersen og KPwebben, der administreres af forlaget Bonnier-Carlson.

To af initiativerne, Annas Burklänkar samt Barnboken.nu, er drevet af privatpersoner, som selv finansierer siden suppleret med indtægter fra salg af reklamer.

Målgruppe

Målgruppen for de fleste af initiativerne er overordnet set børn og unge mellem 3 og 15 år samt voksne, der arbejder med børn. Der findes dog et par enkelte initiativer på listen, der ikke direkte er målrettet børn, som eksempelvis Författarcentrum, der henvender sig til voksne, der ønsker at rekvirere forfatterbesøg. Større børn vil dog sagtens kunne få glæde af den information, der ligger herpå.

Indhold

Det varierer, hvad initiativerne stiller til rådighed af indhold på deres sider. Nogle af initiativerne afgrænset til en specifik type af indhold, såsom Länkskafferiet og Mölndals Biblioteks länkkatalog, der er linksamlinger, hvor forskellige links er inddelt efter emne. Andre initiativer indeholder, som Barnens Bibliotek, en kombination af forskellige former for indhold. På Barnboken.nu finder man eksempelvis både bogtips, en skriv-selv-sektion, anmeldelser og muligheden for at stemme på bøger.

Formål

Hjemmesiderne på listen er alle eksempler på læselystfremmende initiativer. Det varierer dog, hvad det primære formål er med hjemmesiden, og i hvilken sammenhæng man henvender sig til børn og unge.

Nogle initiativer har skolen som sit fokus og fremhæver, at det primære formål er, at være en hjælp til skolearbejdet, som Annas Burklänkar og Länkskafferiet, der stiller en lang række nyttige links til rådighed for elever og lærere.

Andre hjemmesider lægger vægt på formidlingen af en bestemt slags litteratur, som eksempelvis Barnboken.nu, der har til formål at formidle god børne- og ungdomslitteratur til en overkommelig pris, og Barnens Polarbibliotek, der vil fremhæve og formidle fortællinger i ord, billede og tone fra Norrbotten.

To af initiativerne giver, i lighed med Barnens Bibliotek, direkte udtryk for, at formålet er at fremme læselyst: Bibbi.nu *er til for at alle skulle kunne læse om bøger, kigge på bogtitler, blive nysgerrig og få lyst til at læse*, mens Boktips.net *giver inspiration til litteratur og læsning*.

Opsummering

Der findes flere forskellige offentlige såvel som private webbaserede initiativer i Sverige, der direkte eller indirekte stimulerer børns læselyst. Formålet med de enkelte initiativer varierer – nogle har til formål at hjælpe børn med skolearbejdet, mens andre har formidlingen af bestemte former for litteratur som sit fokus.

Der er også forskel på, hvilken type af information man stiller til rådighed. Enkelte initiativer er afgrænset til en specifik type af indhold, som eksempelvis links eller bogtips, mens andre kombinerer flere forskellige former for indhold.

I en sammenligning mellem disse forskellige initiativer, er Barnens Bibliotek dét af initiativerne, der stiller det største udbud af information til rådighed og samler flest tjenester på ét sted. Blandt de webbaserede initiativer, der er fundet frem til i forbindelse med denne evaluering, er der ingen, der tilbyder helt de samme muligheder som Barnens Bibliotek.

Dette understøttes af Maria Roijer i fokusgruppeinterviewet, hvor hun giver udtryk for, at der ikke findes andre dækkende ressourcer i Sverige.

Adskillige kommentarer i bibliotekar- og lærerundersøgelsen⁴ tyder også herpå:

⁴ Som svar på spørgsmålet: "Använder du någon annan webbplats som fyller någon liknande funktion som www.barnensbibliotek.se? Vilken/vilka?"

"Der findes ingen webbplats som är lika användbar för en barn- och ungdomsbibliotekarie som www.barnensbibliotek.se"

*"Det finns ingen liknande! Ingen lika heltäckande"
Nej. I ärlighetens namn finns det ingen motsvarande sida på svenska, som i dagsläget håller den kvalité som Barnens Bibliotek"*

De andre initiativer fungerer som et fint supplement Barnens Bibliotek, men ingen af dem kan gå ind og erstatte Barnens Bibliotek.

Danske Netbiblioteker

Danske Netbiblioteker - i et økonomisk perspektiv

I opdraget for evalueringen af Barnens Bibliotek ønskedes en beskrivelse af organisatoriske og finansielle modeller fra lignende projekter i Skandinavien. Det har ikke været muligt at identificere netbiblioteker i Norge og Finland, der i formål, national dækning og indholdsmæssige omfang er sammenlignelige med Barnens Bibliotek.

Vi har derfor valgt at analysere danske netbiblioteker og har set nærmere på et par netbiblioteker, der i dækning og indhold er sammenlignelige med Barnens Bibliotek, nemlig DotBot og Spørg Olivia.

Dette afsnit om den økonomiske side af driften af danske netbiblioteker bygger på en undersøgelse fra maj 2006 udført af konsulentfirmaet Pluss Leadership A/S i samarbejde med Biblioteksstyrelsen. Undersøgelsen skulle danne grundlag for at træffe beslutning om en fremtidig styringsmodel for netbibliotekerne. Netbiblioteket DotBot (et site for børn) blev udvalgt som case for beregning af de reelle omkostninger, der indgår i udvikling og drift af et netbiblioteker, der modtager støtte fra Biblioteksstyrelsen.

Omkostningerne til netbiblioteker i Danmark udgjorde ca. 35 millioner kroner i 2006. Af disse udgifter udgjorde kommunernes egenfinansiering 77 % og Biblioteksstyrelsens tilskud 23 %. Lønudgifterne udgjorde 31,2 millioner kroner (88 % samlede omkostninger) - altså langt den tungeste del af udgiftsposterne. Kun 17 % af Biblioteksstyrelsens tilskud gik til løn (typisk til møder og koordination).

Øvrig drift udgjorde 9 % og udviklingsomkostninger 3 %, tilsammen 12 % af det samlede beløb svarende til ca. 4,2 millioner kr.

Ca. 70 % af disse omkostninger blev i 2006 dækket af centrale midler, enten via årlige bevillinger til drift af netbibliotekerne eller via bevillinger fra centralbibliotekernes overbygningspulje til udvikling.

Ressourceanvendelse i forhold til output/kvalitetsmål:

Konsulentfirmaet Pluss Leadership A/S påpeger i sit notat⁵ (nr. 2, side 5) om netbibliotekerne, at der ikke findes konsistente metoder til at kunne vurdere resultater i forhold til ressourceanvendelse og indsats. Det vil sige, at det er meget svært – om ikke umuligt – at give valide svar på, hvilken kvalitet samfundet får for ressourceanvendelsen (i forhold til f.eks. kvalitetsvurderinger i cost-benefit betragtninger.) Dette forhold vil tilsvarende gøre sig gældende for denne rapporters muligheder for at konkludere på den samfundsmæssige nytteværdi af sitet Barnens Bibliotek.

I den danske undersøgelse anvendes den traditionelle kvantitative måling af benyttelsen i form af besøg på webstedet. De forskellige netbiblioteker anvender imidlertid ikke den samme måde eller det samme system til tælling af besøgene.

⁵ Oplæg til ny styringsmodel for netbibliotekerne. Notat 2: Beskrivelse af resultater fra spørgeskema om ressourcetræk hos Netbibliotekerne. Pluss Leaderships. A/S den 2. maj 2006 <kan downloades fra www.bs.dk søg under emnet netbiblioteker.>

	Besøgstal 2005	Ressourcetræk 2006	Kr. /pr. besøg hvis kontant	
Litteratursiden	1.853.213	3.269.350	1,76	
Musikbiblioteket	625.035	2.798.721	4,48	
SkrivOpgave.dk	125.406	869.499	6,93	
BNG (hosting inkl. Kløge Åge)	569.047	5.971.342	10,49	
Juraport	60.546	710.853	11,74	
Det musikalske Børnebibl.	61.494	935.287	15,21	*/ ***
Fjernadgang.dk	14.436	222.500	15,41	***
Spørg Olivia	171.810	3.351.960	19,51	
DotBot ⁶	495.000	9.686.733	19,57	
Musik Toolbox	17.439	543.000	31,14	***
Rejsebiblioteket	59.920	1.875.428	31,30	
Biblioteksvagten	22.817	5.094.995	223,30	**
	4.076.163	35.329.668	8,67	

* Tallene omfatter både projekt og drift. En normal driftssituation vurderes at kunne være 40 % lavere.

** Biblioteksvagtens besøgstal er ikke antal besøgende, men antal besvarelser. Gennemsnitsprisen pr. besøg er derfor ikke direkte sammenligneligt med de øvrige netbiblioteker.

*** Biblioteket blev startet i 2005. Et årligt besøgstal er udregnet på baggrund af den periode, der foreligger tal fra.

Der har fra januar 2005 til januar 2006 været en gennemgående høj stigning i antallet af besøgende på netbibliotekerne på mellem 20 % og 59 %. Fortsætter udviklingen i forhold til tallene fra 2005 i 2007 vil det naturligtvis afspejle sig i tallene herover med et tilsvarende fald i ressourcetrækket pr. besøg.

Tallene i tabellen ovenfor siger ikke noget om, hvad de besøgende har fået ud af at anvende netbibliotekerne eller om andre kvantitative eller kvalitative vurderinger, ligesom der ikke pt. foreligger deciderede målsætninger for besøgstallene på netbibliotekerne eller omkostningerne forbundet hermed.

Danske netbibliotekers organisering fra 2007

I Danmark har netbibliotekerne gennem en årrække været drevet under forskellige organiseringer, f.eks. i foreninger, gennem bestyrelser mv., der repræsenterede de deltagende biblioteker og andre interessenter. I 2007 blev styringen af netbibliotekerne ændret. I første omgang omhandler ændringen den del, der blev drevet af folkebibliotekerne.

I et notat⁷ udsendt af Biblioteksstyrelsen den 18. december 2006 beskrives den fremtidige styringsform således:

"Notatet har til hensigt at beskrive dannelsen af koordinationsgruppen og dens funktioner. De substantielle beslutninger om strategien for netbibliotekerne og den konkrete anvendelse af statens midler på området ligger hos koordinationsgruppen. I første omgang er der tale om folkebibliotekernes netbiblioteker, men det er hensigten, at de statslige netbiblioteker inddrages i arbejdet senere. Rammen for modellen er afklaret med KL [Kommunernes Landsforening] og Biblioteksrådet.

⁶ Oplæg til ny styringsmodel for netbibliotekerne. Notat 1: Casebeskrivelse - Netbiblioteket DotBot. Pluss Leaderskips. A/S den 18. april 2006 <kan downloades fra www.bs.dk> søg under emnet netbiblioteker

⁷ Det fulde notat kan ses hos Biblioteksstyrelsen på www.bs.dk under emnet 'netbiblioteker'

Hovedprincippet i styringsmodellen er frivillighed. Formålet er, at alle folkebibliotekerne deltager i produktion og udvikling af netbibliotekerne. Deltagerne får del i de fælles initiativer der udvikles i regi af koordinationsgruppen for de statslige midler på området. Koordinationsgruppen har ansvaret for anvendelsen af de statslige midler og for fastlæggelsen og implementeringen af en samlet strategi for netbibliotekerne. Herudover etableres der minimum to arbejdsgrupper: én for markedsføring og én for IT-udvikling. Da et af de primære formål med den ændrede styring er at udbrede kendskab til og benyttelse af netbiblioteker skal den fælles markedsføring og formidling styrkes betragteligt. Det er ligeledes intentionen at koordinationsgruppen tager initiativ til gennemførelse af såvel kvantitative som kvalitative evalueringer, så der er mulighed for bedre at sammenligne tilfredsheden og resultaterne af indsatserne.

Biblioteksstyrelsen anbefaler, at netbibliotekerne vedbliver med at være lokalt forankrede og i udgangspunktet ikke får direkte statsligt tilskud. Den kommunale finansiering går til den daglige og redaktionelle ledelse, indholdsproduktion, tilpasning af funktionalitet og udvikling. Det betyder, at den statslige finansiering anvendes til fælles rammer og udviklingsinitiativer, mens finansiering af isolerede aktiviteter i de enkelte netbiblioteker foregår kommunalt.”

Koordinationsgruppen blev sammensat således:

- Direktør i Biblioteksstyrelsen
- Én repræsentant fra Bibliotekslederforeningen
- Én repræsentant fra FKBN (Foreningen de kommunale bibliotekers netbiblioteker)
- BS og KL udpeger i fællesskab to personer
- Én repræsentant fra Kommunernes Landsforening
- Én repræsentant fra Danmarks Biblioteksforening
- Én repræsentant fra Videnskabsministeriet
- Én repræsentant fra Statsbiblioteket
- Sekretær fra BS (ikke stemmeret)

Formanden for koordinationsgruppen har ansvaret for anvendelsen af statens midler.

Danske netbiblioteker - overvejelser om fremtidig organisering

Danske netbiblioteker er på vej ind i en ny udviklingsfase. Biblioteksstyrelsen begrundet beslutningen om at etablere en koordinations- og styregruppe for netbibliotekerne i et behov for øget professionalisering og konsolidering. De eksisterende tjenester er alle opbygget med støtte fra Biblioteksstyrelsen, men forankret i lokale driftsmiljøer. Biblioteksstyrelsen vurderer, at webbaseret biblioteksservice er uomgængelig i videnssamfundets bibliotek og ønsker at sikre driftsafvikling og udvikling under bedst mulige forhold. Dette indebærer, at der løbende skal tages beslutninger om udvikling og nye initiativer, som bedst tages af interessenterne i fællesskab.

Biblioteksstyrelsen lægger op til at koordinations- og styregruppen må formulere en klar strategi og en forretningsmodel for netbibliotekerne, herunder klare benyttelses- og udviklingsmål.

Der lægges også op til, at gruppen tager stilling til muligheden for at skabe en fælles driftsafvikling, begrænsning i antallet af udviklingsværktøjer, samspil mellem lokale og nationale tjenester, markedsføring og krav til løbende evaluering.⁸

Danske netbiblioteker for børn, der kan sammenlignes med Barnens Bibliotek

Som led i beskrivelsen af netbibliotekerne har konsulenterne set nærmere på DotBot og Spørg Olivia med det formål at belyse deres organisatoriske struktur, finansiering og ressourceforbrug. Følgende personer er interviewet:

- Kirsten Steen Nilsen, projektleder på DotBot
- Berit Lærkes og Rikke Larsen, projektledere på Spørg Olivia

DotBot

Ideen til det danske netbibliotek DotBot (www.dotbot.dk) blev fostret i 1998 af en række centralbiblioteksledere. Formålet skulle være at etablere en børnevariant af Bibliotekernes Netguide (www.bng.dk). Det er den del, der i dag udgør 'Kloge Åge' (samling af kvalitetsvurderede links for børn). De første år blev projektet finansieret af Udviklingspuljen for Folke- og Skolebiblioteker samt af Centralbibliotekspuljen. Sitet blev åbnet i august 2000. Da projektmidlerne efter 2-3 år slap op, blev DotBot i et par år drevet med lavbudget – dvs. kun midler til projektleder (ca.300.000 kr.). Bevillingen er i alle årene kommet fra Biblioteksstyrelsen efter årlige ansøgninger indeholdende visioner og udviklingsplaner. Udvikling af nye tjenester skete via projektmidler fra Udviklingspuljen givet til forskellige biblioteker, der indvilligede i at lade deres projekter integrere i DotBot. Disse tjenester er efter projektfasen overgået til kommunal finansiering. Det drejer sig om *Funky Frida* (det musikalske børnebibliotek), der drives af Herning Centralbibliotek, *DJ Slambert* og *Boggnaskeren*, der finansieres af Odense Kommune og *Anmelderklubben*, der betales af Helsingør Kommune.

I de seneste år er finansieringen af DotBot kommet fra Københavns Kommunes Bibliotekers midler til centralbiblioteksvirksomhed og udgør ca. 850.000 kr. I 2007 sker styringen af de danske netbiblioteker gennem en koordinationsgruppe (som beskrevet ovenfor), der skal afklare rammerne for drift og finansiering fra 2008, idet der fremadrettet vil være behov for en ny organisering.

DotBot ledes af en webredaktør, der koordinerer arbejdet for børnebibliotekerne fra de 65 medvirkende folkebiblioteker. Der er oprettet et intranet til intern kommunikation blandt deltagerne www.dotbot.dk/intra. DotBot har egen brugerbestyrelse.

Styrken ved DotBots organisering karakteriserer projektleder Kirsten Steen i et interview den 2. juli 2007 med konsulenterne som:

- kompetenceudviklende for de medvirkende børnebibliotekarer (ca. 150)
- en stærk forankring i og medejerskab hos de deltagende biblioteker
- indgår i bibliotekernes lokale PR-materialer og linkes til fra hjemmesider

⁸ Kilde: 'Visionen for Koordinationsgruppens arbejde med netbibliotekerne'. Foredrag af Biblioteksstyrelsens direktør, Jens Thorhauge, på Netbibliotekernes seminar i Middelfart 10.oktober 2007

Svagheden ved organiseringen er ifølge projektlederen, at hun skal bruge mange ressourcer på at få alle bidragydere til at levere det arbejde, der er aftalt. Det er vanskeligt at tvinge deltagerne til at levere bidrag og overholde frister, når de arbejder 'gratis', og når der ikke altid er sat tid af til DotBot i arbejdsdagen ude i bibliotekerne. Kvaliteten på sitet påvirkes af dette forhold.

Der anvendes meget tid på koordinering, møder, halvårslige projektseminarer samt oplæring af de medvirkende bibliotekarer. Projektlederen skal endvidere bruge tid på deltagelse i generalforsamlinger med bestyrelse og møder med øvrige interessenter.

DotBot samarbejder med netbiblioteket *Spørg Olivia* og projektleder Kirsten Steen Nielsen vurderer, at de to netbiblioteker for børn kunne integreres i samme site og kunne fusionere hvad angår organisation og projektledelse. Det vurderes, at børn har brug for én samlet indgang til alle børneressourcer.

Der samarbejdes endvidere med IBIS om *Læseraketten*, Danmarks Radio om *Orla Prisen* og '*Skriv dig ind i historien*', med forlag om '*Månedens gode bog*' samt med Dansk Forfatterforenings Børne- og ungdomsgruppe. Desuden samarbejdes ad hoc med projekter, hvor DotBot kan indgå.

Alle samarbejdsinitiativer gennemføres uden gensidige økonomiske bidrag.

Hvad koster DotBot, hvis den skulle omkostningsberegnes?

Konsulentfirmaet Pluss Leadership A/S har opstillet et regnestykke, der giver et indtryk af, hvad et netbibliotek som DotBot ville koste, hvis det blev drevet i et professionelt udviklingsmiljø og ikke via den nuværende organisering. Regnestykket viser, at modellen med de mange involverede bibliotekarer er særdeles omkostningstung og at tiden nok er løbet fra at se deltagelse i arbejde med netbiblioteker som et led i bibliotekarers kompetenceudvikling.

Oversigt over ressourcetræk 2006 for DotBot opgjort af Pluss Leadership A/S	Omkostninger, der i dag ikke prissættes	DotBots egne tal i bevillings- ansøgning
A. Lønudgifter		
1. Lønudgifter, jf. bevillingsskrivelse fra Biblioteksstyrelsen		858.000
2. Underredaktioner (150 personer, gns. 4timer/uge 52 uger a 200 kr./t)	6.240.000	
3. Bestyrelsen (5 møder á samlet 2 dage for 5 ledere á 300 kr./t)	112.500	
4. Bestyrelsesformand (2 uger á 300 kr./t)	22.200	
A. I alt	6.478.351	
A. I alt inklusiv 30% overhead pr. anvendt time	8.478.351	
B. Øvrig drift		
1. Formidling, jf. bevillingsskrivelse fra Biblioteksstyrelsen		55.000
2. Andre aktiviteter, jf. bevillingsskrivelse		294.623
3. To årlige fællesmøder ved ca. 50 deltagere á 1000 kr./deltager	100.000	
4. Anslået værdiansættelse på brug af HW/SW (her ved drift af PC arbejdsstationer estimeret 5.000 kr.* 18.4 årsværk)	92.000	
5. Øvrig support (eksempelvis kopiering, ekstra timers IT support)	-	
6. Licenser	-	
B. I alt	192.000	
C. Udviklingsomkostninger		
Ingen direkte i DotBot regi i 2006		
I alt A+B+C	Kr. 9,877,974	1.207.623

Spørg Olivia

Spørg Olivia (www.sporgolivia.dk) - en spørgetjeneste for børn på nettet - blev skabt i 2001 i et samarbejde mellem Gentofte Bibliotekerne, Herning Centralbibliotek, Silkeborg Bibliotek og Danmarks Radio (DR), med afdelingsbibliotekar i Gentofte Bibliotekerne, Berit Lærkes, som projektleder.

Udgangspunktet for samarbejdet var DRs radioprogram af samme navn, som gav børn og unge mulighed for at ringe ind og stille spørgsmål om alt mellem himmel og jord til værten Jimmy Stahr.

Projektgruppen ønskede at bruge det brand, som radioprogrammet Spørg Olivia udgjorde, til at skabe en tilsvarende tjeneste på nettet, hvor børn og unge kunne spørge og få svar via email eller i en direkte dialog.

Projektgruppen indgik derfor i et samarbejde med DR og tegnede en kontrakt (der ikke indbefattede økonomisk tilskud fra DR).

Tjenesten Spørg Olivia på nettet var nu en realitet og efter et halvt års udviklingsfase, åbnede tjenesten den 15. september 2001. I starten blev de spørgsmål, som programvært Jimmy Stahr ikke kunne nå at besvare, videresendt til 9 bibliotekarer fra de involverede biblioteker, som tog sig af opgaven. Spørgetjenesten og mængden af spørgsmål fra børn og unge er siden da vokset betydeligt, hvorfor flere biblioteker og bibliotekarer løbende er blevet involveret i spørgetjenesten. I dag deltager således 50 biblioteker og 140 bibliotekarer i Spørg Olivia.

Spørg Olivia gør brug af to finanseringsmodeller i forhold til biblioteker, der ønsker at indgå i samarbejdet:

- 1) Det pågældende bibliotek kan vælge at bidrage med mandetimer. Det vil sige, at biblioteket skal stille mandskab til rådighed minimum tre timer om ugen, fordelt på maks. to personer
- 2) Det pågældende bibliotek kan også vælge at bidrage med en sum, der beregnes alt efter, hvor mange indbyggere der er i den kommune, som biblioteket ligger i

Organisatorisk består Spørg Olivia af en styregruppe, der tager sig af de ledelsesmæssige spørgsmål og af en redaktionsgruppe på fem personer, der behandler alle redaktionelle opgaver som redigering og videresendelse af spørgsmål til bibliotekarerne. En redaktørstilling er opdelt i to: 2/3 redaktør og 1/3 medredaktør.

Derudover bidrager bibliotekerne med midler i form af arbejdstid og andet (se ovenfor), svarende til ca. kr. 1.500.000 årligt.

Spørg Olivia modtager primært spørgsmål på mails, cirka 700 mails om ugen, der redigeres af redaktionsgruppen og besvares af de involverede bibliotekarer. Karakteren Olivia har en særlig profil, som bibliotekarerne må kende til for at kunne svare troværdigt. Udover de bibliotekarer, der besvarer spørgsmål på mails, findes der en særlig gruppe – "onlinerne" (ca. 20 personer) – der også besvarer spørgsmål online via chat. I alt besvarede Spørg Olivia ca. 78.000 spørgsmål i 2006.

Styrken ved den måde Spørg Olivia er organiseret på, er ifølge projektleder Berit Lærkes, at de involverede personer og biblioteker selv har valgt at deltage i samarbejdet. Dette øger i høj grad motivationen og lysten til at yde et stykke arbejde. Som deltager i Spørg Olivia får deltagerne noget igen, for det arbejde de yder: Bibliotekarerne får feed-back på de spørgsmål de har besvaret, hvilket øger færdighederne, og de kan løbende deltage i møder og opsamlingskurser.

Berit Lærkes vurderer, at en anden styrke ved Spørg Olivia er antallet af deltagende personer, hvilket bevirker en meget stor vidensbase. Man skal dog holde sig for øje, at et så stort et netværk også skal 'holdes ved lige' og udvikles.

I 2006 fik Spørg Olivia gennem Gentofte Bibliotekernes centralbibliotekstilskud 739.900 kr. Af disse gik kr. 532.000 til aflønning af redaktører, mens andre poster var formidling, kompetenceudvikling, administration, drift og konceptudvikling.

Hvad koster Spørg Olivia, hvis den skulle omkostningsberegnes?

En detaljeret regnestykke for reel omkostningsberegning af Spørg Olivia indgik ikke i den danske analyse i 2006, men ressourcetrækket anslås til at ville koste 3.351.960 kr. Regneeksemplet som Pluss Leadership A/S opstillede for DotBot ville imidlertid kunne opstilles på tilsvarende måde, hvis man ville lave et reelt omkostningsbudget for Spørg Oliva eller andre netjenester.